

T. B. M. M.

TUTANAK DERGİSİ

Doksan üçüncü Birleşim

8 . VI . 1953 Pazartesi

İçindekiler

	Sayfa		Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	102	ın, Tekirdağ Vilâyeti ihtiyaçlarının göz-	
2. — Havale edilen kâğıtlar	102:103	den geçirilmesine, Mürefte elektrik tesisi-	
3. — Yoklama,	103	satı için satın alınan dizel motörünün ma-	
4. — Görüşülen işler	103	halline ne suretle sevkedileceğine, Tekir-	
1. — Türk Ceza Kanununun bâzı mad-		kirdağ Tüberküloz hastanesi inşaatının	
delerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı		betonarme işlerine, Tekirdağ - Hayrabolu	
maddeler eklenmesi hakkında kanun tek-		yolu inşaatına, köy içme suları için alınan	
lifleri ve Adalet Komisyonu raporu (2/219,		su borularına ve 142 bin liralık munzam	
235, 250, 269, 272, 334, 344, 350, 372, 392,		tahsisatın nereye sarfedildiğine dair so-	
427, 438, 458, 464, 476, 480)	103:130	rusuna Bayındırlık Vekili Kemal Zeytin-	
5. — Sorular ve cevaplar	130	oğlu'nun yazılı cevabı (6/1031)	130:132
A — Yazılı soru	130		
1. — Tekirdağ Mebusu Şevket Mocan'			

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Ankara Mebusu Talât Vasfi Öz'ün, Kontrol Deta hakkındaki kanun teklifi talebi üzerine geri verildi.

Sorulardan önce gündemdeki kanun teklif ve lâyhalarının görüşülmesi hakkındaki önerge, kabul olundu.

Türk Ceza Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bazı maddeler eklenmesi hakkındaki kanun tekliflerinin madde-

leri üzerinde görüşüldü.

8. VI. 1953 Pazartesi günü saat 15 te toplanılmak üzere Birleşime son verildi.

Reisvekili Kâtip
Manisa Mebusu İstanbul Mebusu
Muzaffer Kurbanoğlu Fûruzan Tekil
Kâtip
Rize Mebusu
Ahmet Morgil

Sorular

Yazılı sorular

1.— Burdur Mebusu Mehmet Özbey'in, Maden Umum Müdürlüğü çalışmalarının verimli bir hale getirilmesi hususunda ne gibi tedbirler düşünüldüğüne dair olan yazılı soru önergesi, Ekonomi ve Ticaret Vekâletine gönderilmiştir

(6/1109)

2. — Trabzon Mebusu Hamdi Orhon'un, Trabzon Vilâyeti dâhilinde Sürmene Kazasında ikinci bir ağır ceza mahkemesinin kurulup kurulmayacağına dair yazılı sorusu, Adalet Vekâletine gönderilmiştir (6/1110)

2. — HAVALE EDİLEN KÂĞITLAR

Lâyiha

1. — İstanbul Opera binası inşaatının Hazinece ikmalî ve sureti idaresi hakkında kanun lâyihası (1/625) (İçişleri ve Bütçe komisyonlarına)

Tezkereler

2. — Muvazenei Umumiyyeye dâhil dairelerin 1950 Malî yılı hesabı katilerine ait Umumi Mutabakat Beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı Muhasebat Reisliği tezkeresi (3/499) (Sayıştay Komisyonuna)

Önerge

3. — Ankara Mebusu Seyfi Kurtbek'in, Dilekçe Komisyonunun 8. V. 1953 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 5983 sayılı kararın Umumi Heyette görüşülmesine dair önergesi (4/357) (Dilekçe Komisyonuna)

Raporlar

4. — Ankara Üniversitesi 1950 Bütçe yılı Hesabı Katisine ait Mutabakat Beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı Muhasebat Reisliği tezkeresiyle Ankara Üniversitesi 1950 yılı Hesabı Katî kanunu lâyihası ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/444, 1/428) (Gündeme)

5. — Kocaeli Mebusu Ekrem Alican'in, Vergi Usul Kanununun bazı maddeleri ile kanuna bağlı cetvelde değişiklik yapılmasına ve bu kanuna bazı madde ve fıkralar eklenmesine dair

5815 sayılı Kanunun bazı hükümlerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (2/319) (Gündeme)

6. — Kütahya Mebusu Besim Besin'in, Dilekçe Komisyonunun 1. XI. 1952 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 3969 sayılı Kararın Umumi Heyette görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe ve Sayıştay komisyonları raporları (4/282) (Gündeme);

7. — Posta, Telgraf ve Telefon İşletme Genel Müdürlüğü 1949 Bütçe yılı Hesabı Katisine ait Mutabakat Beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı Muhasebat Reisliği tezkeresi ile Posta, Telgraf ve Telefon İşletme Genel Müdürlüğü 1949 Bütçe yılı Hesabı Katî kanunu lâyihası ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/407, 1/255) (Gündeme);

8. — Rize Mebusu İzzet Akçal'ın, Hâkimler Kanununun 62 nci maddesinin tefsiri hakkında önergesi ve Adalet Komisyonu raporu (4/342) (Gündeme);

9. — Trabzon Mebusu Cemal Reşit Eyüboğlu ve 2 arkadaşının, 1953 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı R cetvelinde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve Bütçe Komisyonu raporu (2/523) (Gündeme);

10. — Türkiye - Çekoslovakya Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları ile 10 Kasım 1950 tarihli

Tütün Protokolü sürelerinin uzatılması hususunda teati olunan mektupların onanmasına dair kanun lâyihası ve Dışişleri ve Ticaret komisyonları raporları (1/497) (Gündeme);

11. — Yeniden yapılacak su işleri için ge-

lecek yıllara sâri taahhütlere girişilmesine me-
zuniyet verilmesi hakkındaki 3132, 4100, 4649
ve 5259 sayılı kanunlara ek kanun lâyihası ve
Bayındırlık, Maliye ve Bütçe komisyonları ra-
porları (1/556) (Gündeme).

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15,10

REİS — Reisvekili Mehmet Şevki Yazman

KÂTIPLER : Fûruzan Tekil (İstanbul), Ahmet Morgil (Rize)

3. — YOKLAMA

REİS — Yoklama yapacağız.

(Tam yoklama yapıldı)

REİS — Çoğunluk var, oturumu açıyorum.

ERCÜMENT DAMALI (Sivas) — Reis Bey, gündem dışı bir mâruzatta bulunacağım.

REİS — Buyurun.

ERCÜMENT DAMALI (Sivas) — Muhterem arkadaşlar, Van Mebusu İzzet Akın ile Tunceli Mebusu Hıdır Aydın arkadaşlarımızın 5826 sayılı Kanunu tadil eden bir teklifleri vardır. Bu kanun malûmu âliniz 2510 sayılı İskân Kanununun bâzı maddelerini değiştirmek üzere geçen sene kabul buyurduğunuz kanundur. Bu kanunla, mülkiyet hakları nezedilen bir kısım vatandaşlara bu hakları iade edilmiş idi. Halbuki kanunun bıraktığı bâzı boşluklar sebebiyle binlerce vatandaş eski yerlerine dönememekte ve yahut dönmüş olmalarına rağmen evlerine, mülklerine sahip olamamaktadırlar. Teklif edilen bu kanun muhtelit bir komisyon tarafından incelenmiş ve öncelik ve ivedilik teklifi ile Meclisi Âliye sunulmuştur. Gündemin iki defa gö-

rüşülecek olan kısmının 35 nci maddesinde bulunan bu teklifin öncelik ve ivedilikle müzakeresine karar itihaz buyurmak suretiyle binlerce vatandaşın bir an evvel tasarruf haklarına kavuşmalarının temin edilmesini rica ediyoruz. Buna dair teklifimizi de riyaset makamına sunuyoruz efendim, kâbulünü rica ederiz.

REİS — Gündem hakkında teklif var okunacak efendim.

Yüksek Reisliğe

Kanun tasarı ve tekliflerinin sözlü sorulardan önce görüşülmesini arz ve teklif eylerim.
Gümüşane Mebusu
Halis Tokdemir

REİS — Tavriri reye arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Kanunların müzakeresine geçiyoruz efendim. Öncelik ve ivedilikle görüşülmesine karar verilen kanunlardan Köy kanunu lâyihasının komisyona havale edilen maddeleri gelmemiştir.

4. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — *Türk Ceza Kanunununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesi hakkında kanun teklifleri ve Adalet Komisyonu raporu (2/219, 235, 250, 269, 272, 334, 344, 350, 372, 392, 427, 438, 458, 464, 476, 480).*

REİS — Müzakereye devam ediyoruz efendim.

M. KÂMİL BORAN (Mardin) — Sözcüden bir sual rica edeceğim. Bundan önce kabul buyurulan meşrutanın tahliye maddesi olan 17 nci madde tatbikatta tereddüt uyandıracak bir mahiyet...

REİS — Nihayette efendim.

M. KÂMİL BORAN (Mardin) — Madde geçtiği için arz ediyorum, verilecek izahatın zapta geçmesi bakımından tatbikat için faydalı olacaktır.

REİS — En sonda söylersiniz.

Madde 404. — 1. Mahsus bir yer tedariki ile veya başka surette bir veya daha ziyade kimse-leri celbederek uyuşturucu maddelerin kullanılmasını kolaylaştıranlarla bu maddeleri 18 yaşını bitirmiyen küçüklere veya görülür şekilde aklen mâlûl olanlara veya müptelâlarına verenler hakkında 403 neü maddenin 3 ve 4 neü bentlerinde yazılı cezalar altında bir nispetinde artırılarak hükmolunur.

2. Uyuşturucu maddeleri kullananlarla bu maksatla yanında bulunduranlar üç seneden beş seneye kadar hapis ve 100 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezasına mahkûm edilirler.

Mükerrirler hakkında hapis ve para cezasından maada istihsal mıntakaları dışında ve polis teşkilâtı bulunan kaza merkezlerinden birinde infaz edilmek ve bu müddet içinde emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmak ve bir seneden aşağı olmamak üzere sürgün cezası da verilir.

Uyuşturucu maddeleri kullanan kimsenin alışkanlığı iptilâ derecesinde ise salâhı tıbben tebeyyün edinceye kadar hastanede muhafaza ve tedavisine hükmolunur. Hastane bulunmayan yerlerde ise bu kabûl kimseler hastane bulunan yerlere sevk edilirler.

Alışkanlığı iptilâ derecesine vardığı tıbben tesbit edilenlerin hastanede muhafaza ve tedavilerine, salâhiyetli mahkemece tahkikatın her safhasında karar verilebilir.

Uyuşturucu maddeler alışkanlığını iptilâ derecesine vardiyanlar hakkında altı aydan bir seneye kadar emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmak cezası da hükmolunur.

3. 403 neü madde ile bu maddede yazılı cürümlerden birine iştirak etmiş olan kimse resnû makamlar tarafından haber alınmadan evvel keyfiyeti ve cürüm ortaklarını ve uyuşturucu maddeleri sakladığı veya imal eylediği yerleri mercilerine haber vererek bunların yakalanmalarını ve elde edilmelerini kolaylaştırırsa fiiline terettüp eden cezadan muaf tutulur.

Bu cürümler haber alındıktan sonra cürmün meydana çıkmasına veya şeriklerinin yakalanmasına hizmet ve yardım eden kimseler hakkında

ölüm cezası on beş ve müebbet ağır hapis cezası on seneden aşağı olmamak üzere ağır hapse çevrilebilir ve diğer cezalar yarıya indirilebilir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı?

FERİDUN FİKRİ DÜŞÜNSEL (Bingöl) — (Ölüm), (İdam) olacaktır.

REİS — Bu değişiklikle maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 406. — 1. 403 neü maddede yazılı fiilleri işleyenler tabip, veteriner, kimyager, eczacı, diş tabibi, dişçi, ceza ticarethanesi sahibi, mesul müdürü, sivil ve askerî sağlık memurları, ebe, hemşire veya hastabakıcı iseler o maddedeki müebbet ağır hapis cezası ölüm cezasına çevrilir ve muvakkat ağır hapis, ağır para cezası ve sürgün cezaları üçte birden yarıya kadar artırılır. Faile aynı zamanda müebbeden memnuiyet veya meslekten mahrumiyet cezası dahi hükmolunur.

2. 403 neü maddede ve 404 neü maddenin 1 neü bendinde yazılı cürümler her nevi nakil vasıtalarında veya umuma açık yerlerde bunların sahip ve müstahdemleri veya memurivet vazife ve nüfuzunu suiistimal suretiyle memur ve müstahdemler tarafından işlenirse o madde ve bentteki müebbet ağır hapis cezası ölüm cezasına çevrilir ve muvakkat ağır hapis, ağır para cezası ve sürgün cezaları bir yerde alırsa üç seneden on seneye kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılır.

Kaçırılan kadın evli ise ağır hapis cezası yedi seneden aşağı olamaz.

FERİDUN FİKRİ DÜŞÜNSEL (Bingöl) — (Ölümler), (İdam) olacaktır.

BURHANETTİN ONAT (Antalya) — Muhterem arkadaşlar; bir meslekin bir şahsa bahsettiği muafiyetten, salâhiyetlerden istifade ederek, o mesleki suiistimal edip içinde yaşadığı cemiyeti zehirlemeye kalkan insanların cezası elbette çok ağır olmalıdır. Onun için bu fiili işliyecekler arasında bulunacak doktor, eczacı, hemşire gibi kimselere verilecek bu türlü cezalar elbette yerindedir.

Yalnız arkadaşlar bu meseleyi mevzu bahis ederken, uyuşturucu maddelerin cemiyetin bünyesinde husule getirdiği tahribatı önlemeye çalışırken ve bu arada, bu cürmü işleyen insanlara ağır ceza vermeye çalışırken bir nokta ihmal edilmiştir; bendeniz bunu görüyorum.

Şimdi; milyonlar temin eden bir mevzudur

bu arkadaşlar. Böyle bir cürmü işleyen bir adamın karşısına küçük bir polis memuru çıkar, buna muttali olursa. Mücrim de küçük bir zabıta memuru ile bir gün karşı karşıya gelirse ne olur arkadaşlar? Bir tarafta ip, bir tarafta milyon. O zabıta memuruna beş on bin lira gösterirse ve bu zavallı zabıta memuru, ihtiyaçlarının, yahut ailevi sefaletinin ilcasıyla veya ah-lâki zaafa kapılıp bunu yaparsa bu sadece Memurin Muhakemat Kanunu dairesinde mi tecziye edilecek? Binaenaleyh bu fiile iştirak ederek cemiyetin bünyesini tahrip etmeye kalkan hekim, eczacı, hastabakıcıya ağır cezalar verirken bu fiile teşebbüs eden faili kurtarmak için vazifesini suiistimal eden zabıta ve adliye memurlarını da aynı şekilde ağır müeyyidelere tâbi kılmak gerekir.

AHMET BAŞIBÜYÜK (Çorum) — Buna ait hüküm var, 4 seneden başlıyor.

BURHANETTİN ONAT (Devamla) — Bir arkadaşım 4 sene diyor ama kâfi değildir. Bunların cezasının da failerin cezasının aynı olması lâzımdır. Bunlara iştirak eden ve yahut cürmü örtmeye, mücrimi takibattan kurtarmaya çalışan zabıta ve adliye memurlarına aynı ceza verilmelidir. Yalnız kanun tekniği bakımından bu maddeye mi konur yoksa ayrı bir teklif halinde mi verilir, Başkanlık kanalıyla komisyondan geçirilerek Heyeti Aliyenize gelir ve takdirinize arz edilir. Bu mesele hakkında nazarı dikkatinizi çekiyorum arkadaşlar. Bir arkadaşım dedi ki, cezalarını artırdık, eğer adliye ve zabıta memuru ise bunu yapan, dört seneden başlıyor. Nerede kaldı adalet arkadaşlar? O zehiri imal eden adam doktorsa, eczacı ise onu ipe gönderiyorsun da böyle bir mücrimi adaletin pençesinden kaçırın zabıta memuruna, hâkime neden dört senelik ceza veriyorsun? Bu, adaletle kabili telif midir? Madde bir.

Ondan sonra arkadaşlar, şimdi okunan madde nin hükümleri arasında işte falan, falan ceza verilir dedikten sonra, müebbeden de memuriyetten mahrumiyetine hükmolunur. Arkadaşlar; af buyurun, üç sene oldu. Bendeniz bu Meclise hekim olarak girdim ama galiba yarı hukukçu olarak çıkacağım, tamam demiyorum; af buyurun. (Gülüşmeler) Bu kanunu incelerken, kanunun diğer maddelerini de karıştırdım, Memurin Kanununun 49 ncu maddesi zaten ağır hapis ile mahkûm olan bir insanın memuriyet

alamıyacağını sarahaten kaydetmiş bulunmaktadır.

Halbuki, kanunun bu maddesi; hem ağır hapse mahkûm ediyor, hem de «müebbeden memuriyetten mahrum bırakılır» diyor. Esasen ağır hapse mahkûm olanlar Memurin Kanununa göre memuriyet alamamaktadır. Eğer böyle ise, yanlış değilse, görüşüm noksan değilse bu hüküm burada haşıvdir. Onun için bunun tayını rica ve teklif ediyorum.

REİS — Muhittin Tümerkan, buyurun.

MUHİT TÜMERKAN (Sinob) — Arkadaşlar Burhanettin Beyin endişelerine hak vermek mümkün değil. O hususlar dışında, hekimlerin vazifelerini suiistimal etmeleri halinde, verilmekte olan ağır cezalar, hekimlikle ilgili diğer mesleklerde bulunanlar hakkında da aynı şiddetle tatbik edileceğine göre, pek yerindedir. Ancak, hekimlerden başka meslek erbabı, bilhassa morfin, kokain gibi ilâç olarak kullanılan malzeme ile pek karşılaşmaz. Hekimler, günün her saatinde bu ilâçlarla karşı karşıyadır. Her dakika hastalarına kullanmak mecburiyetinde kaldıkları malzeme ve ilâçları hastanın iyiliği için tatbik ettikleri zamanlarda bâzi iftiralara mâruz kalmaları ihtimalini de burada derpiş etmek lâzımdır. Hele, ölüm döşeginde ve hekimlikçe artık kurtulamaz teşhisi konulan meselâ ağır bir kanserlinin, bir ay, bir buçuk ay sonra belki de vefatı mukadder olduğu bir sırada hekim, bu betbahtın hiç olmazsa ıstırabını dindireyim diye 5 - 10 gün yerinde olarak morfin tatbik edebilir ve hastada buna alışabilir. Biraz sonra bu hastanın tedavisi başka bir ele geçtiği takdirde, yeni hekim, hastanın ıstırabını dindirmek bakımından da morfini faydalı veya lüzumlu görmeyebilir. O takdirde, birinci hekimin morfinomaniye sebebiyet vermesi gibi bir hâdise ortaya çıkar, ve hekimin hekimlik sanatını icra sırasında kendi ilmi bilgisine dayanarak yaptığı bu işten dolayı kendisi idama kadar giden ağır bir ceza tehdidi veya iftiralar ile karşı karşıya kalabilir. Bunun için Sayın Sağlık Bakanının mütalâasını da öğrenmek isteriz.

Aklımıza gelen bir tedbir şudur: Hekimler hekimlikle ilgili, bilhassa meslekî tatbikat sırasında böyle işlere sebebiyet verdiği iddiası ileri sürüldüğü zaman, bu hususun «Yüksek Sağlık Şûrasının» tetkikından geçmesine imkân vermek mümkündür.

Sağlık Bakanlığınca bu hususta izahat verilirse arzettiğim mahzurda mutabakat hâsıl olacağını umarım. Kendilerini dinliyelim. Bir takdirle bu eksiğin tamamlanmasını ondan sonra arzedeceğim.

REİS — Başka söz isteyen var mı? (Yok sesleri.)

Başka söz isteyen yoktur. 406 ncı maddeyi, ölüm kelimesi idama çevrilmek suretiyle, reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 407. — Geçen maddelerde yazılı fiillerden dolayı şahısların hastalanması ve yahut yara ve berelenmesi gibi sıhhatçe bir ârıza vukubulduğu takdirde ölüm ve müebbeden ağır hapsi müstelzim ahvalin gayrısında ceza üçte birden yarısına kadar çoğaltılır. Eğer fiil birkaç kişinin hastalığına sebep olmuş ise birinci fıkrada beyan olunan ceza bir mislinden aşağı olamaz.

Eğer fiil bir kimsenin ölümüne sebep olmuş ise faile ölüm cezası verilir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yoktur. Ölüm kelimesi idama çevrilmek suretiyle maddeyi oyunza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 414. — Her kim 15 yaşını bitirmiyen bir küçüğün ırzına geçerse beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasına mahkûm olur.

Eğer fiil cebir ve şiddet veya tehdit kullanılmak suretiyle veya akıl ve beden hastalığından veya failin fiilinden başka bir sebepten dolayı veya failin kullandığı hileli vasıtalarla fiile mukavemet edemeyecek bir halde bulunan bir küçüğe karşı işlenmiş olursa ağır hapis cezası on seneden aşağı olamaz.

REİS — Buyurun.

AHMET BAŞIBÜYÜK (Çorum) — Muhterem arkadaşlar, 15 yaşını bitirmemiş olan küçükleri ve mânevi cebirle 15 yaşını ikmal etmiş olan büyüklerin cebir ve şiddet, tehdit kullanarak ırzına geçen veya kaçırılan veya zina yaparak mesut yuvalarda baykuş sesleri öttürenlere Ceza Kanununun tadilinde konulan ağır müeyyidelerin hattâ azlığına kaniim.

Bunu böylece işaret ettikten sonra bir noktaya temas edeceğim. Arkadaşlar, kanunlar ihtiyaçtan doğar; kanun örf ve âdetin bir mâkesini teşkil eder. Bugün köylerimizde evlenme meseleleri, iktisadi, içtimai ve daha birçok sebeplerle Ka-

nunu Medeninin tâyin ettiği abkâm haricinde yapılmaktadır. Şimdi 414 ncü maddenin birinci fıkrasıyla «Her kim 15 yaşını bitirmiyen bir çocuğun ırzına geçerse beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasıyla cezalandırılır.» Bundan sonra gelen 418 ncü madde ile de kızlığını bozma halinde cezası yarım misli artırılarak 7,5 sene ağır hapse çıkarılmaktadır.

Arkadaşlar, memlekette hemen hemen yaş küçüklüğü dolayısıyla birçok evlenmeler gayriresmî şekilde vukubulmaktadır. İki aile hüsnüniyetle, çocuklarının mürüvvetlerini görmek, işlerine yardımcı bulmak maksadiyle çocuklarını evlendirmeye karar verir, fakat kızın yaşı 15 ten küçüktür, yaşını düzeltmek de çok vakit güç telâkki edilebilir. Bu sebeplerle çocuklarını köy düğünü yaparak evlendirirlerse bu maddeye göre 7,5 seneye mahkûm edilmeleri icabeder. Bunun yanında mâsum bir yavruyu yakalayıp ırzına geçen vahşi hayduda da aynı ceza verilecektir ki, bu doğru değildir. Bir önerge veriyorum. Bunda bir kimsenin evlenmek maksadiyle ırzına geçilmiş ise ceza beş seneden değil, bir seneden başlar diyorum.

Bunun esbabı mucilbesini 430 ncü maddenin son fıkrasında da bulmak mümkündür.

430 ncü madde; kaçırma fiili, reşit olmayan kimsenin cebir, şiddet, tehdit, hile olmaksızın kendi rızası ile ve evlenmek maksadıyla kaçırılması şeklinde tecelli etmiş ise altı aydan üç seneye kadar bir tahfif sebebi kabul etmiştir. Onunla mütenazır olmak üzere bendeniz de, evlenmek maksadıyla köy âdetleri ve hile yapılmış düğünlerde ırza geçme vukubulursa cezanın bir seneden başlamasını teklif ediyorum.

REİS — Mazhar Özsoy.

MAZHAR ÖZSOY (Maraş) — Arkadaşlar, Kanunu Medeniye göre bir defa evlenmek icabederken, bir adam ikinci bir kadını alıp gayrimesru münasebet tesis etse ve «Ben evlenmek kasdiyle bunu aldım» diye iddia etse, bu nasıl makbul bir müdafaa olmazsa, evlenme çağında olmıyan yani 14 yaşında olan, her hangi bir çocuğu alıp kaçan ve ırzına geçen bir sanık da, ben bunu evlenmek kasit ve niyetiyle alırdı dersen, bu da vârit olamaz. Çünkü daha evlenme çağına gelmemiştir. Kanunu Medeni müstakil evlenme çağına gelenleri, 18 yaşını yaşayanlar olarak kabul etmiştir. Binaenaleyh ar-

ıkadaşımın vermiş olduğu önerge yerinde değildir, reddedilmesi lâzımgelen bir önergedir. Reddedilmesini talebediyorum efendim.

REİS — Kemal Özçoban.

KEMAL ÖZÇOBAN (Afyon Karahisar) — Efendim, Türk Ceza Kanununun birçok maddelerinin değiştirilmesini talep eden arkadaşlarımızın gayeleri - benim anladığıma göre - cezaların azlığından dolayı artırmaktır. Yani, cezaların biraz daha artırılması gayesine dayanmaktadır. Hal böyle iken Türk Ceza Kanununun 414 ncü maddesinde 15 yaşını bitirmemiş olan küçüklerin ırzlarına geçmeye mütaallik olan efalde ceza az görülmüş, artırılması cihe-tine gidilmiştir. Doğrudur. Başbüyük arkadaşımız bilâkis cezaları az gördüğünü söylediği, hattâ teklif sahibi de bulunduğu halde şanki bâ-zı mücerimleri birer sene gibi hafif ceza ile kurtarmanın yolunu göstermek için bu değiştirgeyi veriyor. 15 yaşını bitirmemiş olan küçükler evlenme çağında olmıyan küçüklerdir. Bunlar da evlenme mevzuubahis değildir. Binaenaleyh, 30 yaşında bekâr bir adam 12 yaşındaki bir kızı kaçırmış, ırz ve namusunu berbat etmiş, sonra da kendisi ile evlenmek için bu fiili işlediğini ispata kalkıyor ve (ey hâkim: bana böyle muaz-zam ceza verme, bir senelik küçük bir ceza ile beni kurtar) diyor. Böyle şey olmaz arkadaşlar. Bu hakkaniyete de uygun değildir. Esasen Ceza Kanununun başka bir maddesinde evlenme vukuunda cezanın tecil edileceği hükmü vardır. Arkadaşımızın bunu bizden daha iyi bilmesi lâzımgelir. Önergesinin reddini isterim.

REİS — Abbas Çetin.

ABBAS ÇETİN (Kars) — Arkadaşlar, Ahmet Başbüyük'ün üzerine mim koyduğu nokta böyle kolayca geçiliverecek bir nokta değildir, bunun üzerinde hassasiyetle durmak lâzımdır. Çünkü arkadaşlar, Medeni Kanun 14 yaşını bitirmiş bir kızın, ana ve babasının rızasıyla evlenmesine cevaz vermektedir. Binaenaleyh ana ve baba, Medeni Kanunun koyduğu usul dairesinde 14 yaşını bitirmiş ve 15 yaşını henüz bitirmemiş olan kızını evlendirebiliyor. Onda birşey yok. Fakat köyde, aynı şartları haiz bir kızı anası ve babası kendiliğinden evlendirirse bunun cezası usulsüz olarak hareket edilmesi yüzünden 5 sene ağır hapisten başlıyor. Bu evlenen adam da mücerret irza geçmek fiili mezmumu ile harekete geçmiş kötü düşünceli

bir insanın durumuna düşürülüyor. Bu ikisinin arasında fark vardır.

Sonra burada bir ceza vermek lâzımsa bu cezayı kötü bir niyetle o kızla birleşmek isteyen bir insana değil, kızını, adetâ şu ve bu sebeple o şahsa satmış olan ana ve babaya vermek lâzımdır ki, bu şekilde bir nesli ve iffeti korumuş olalım.

Ahmet Başbüyük'ün üzerinde durduğu bu mühim meseleyi böylece kısaca geçivermek doğru değildir. Bu cihet kanunda boş bırakılmıştır.

Adalet komisyonu lütfetsinler; bu hususu teemmül etmek üzere maddeyi geri alsınlar, yeniden müzakere etsinler, Ahmet Başbüyük'ün tavrını nazara alsınlar, buna mâkul ve muvafık şekil versinler. istirhamım bundan ibarettir.

REİS — İzzet Akçal.

İZZET AKÇAL (Rize) — Efendim, 434 ncü maddeyi arkadaşım hatırlamış olsalardı, endişeleri zannederim ki; bir nispet dairesinde azalmış olurdu.

Evlenme halinde takibatın tecil edileceği yolunda 434 ncü maddede hüküm vardır. Binaenaleyh 14 yaşını bitirmiş veya bitirmemiş bir kızın ırzına geçen şahıs hakkında yapılan takibat sonunda evlendikleri takdirde bu maddeye göre verilecek ceza veya dâva tecil edilir.

AHMET BAŞBÜYÜK (Çorum) — 14 yaşında evlenemez ki...

İZZET AKÇAL (Rize) — Medeni Kanun hâkimin müsaadesi ile fevkâlade hallerde evlenmelerine müsaade vermektedir. Kaldı ki yaş büyüdükten sonrada evlenme halinde yapılacak muamele budur. Onun için bir tehlike bulunmadığı kanaatindeyim. Biz bu Ceza Kanunun revizyonunda, ana hükümlere dokunmamayı da prensip olarak ele almış bulunuyoruz. şikâyetimiz cezanın az oluşundandır. Metni kanuna dokunmaksızın cezanın miktarını bugünün ihtiyaçlarına tekabül edecek şekilde yükseltmiş bulunuyoruz.

Onun için arkadaşımın rica ediyorum, bu samimi tekliflerini Ceza Kanunun umumi revizyonu sırasında getirip orada müdafaa etsinler. Yoksa burada maddeyi ikiye ayırmak suretiyle tadile gitmenin doğru olmadığına kani bulunuyorum.

AHMET BAŞIBÜYÜK (Çorum) — Muhterem arkadaşlarım, memleket realiteleri hepimize malumdur. Daha birçok köylerde evlenme defterleri bulunmadığını bilirsiniz. Hâkimlik yaptığım Beytüşebap Kazasında - köyde değil, kazasında - evlenme defteri mevcut değildir ve halen de mevcut olup olmadığı şüphelidir. Bu gibi hallerde yaşını ve sairesini aramadan köy âdetlerine ve köy ananelerine dayanmak suretiyle davullu zurnalı düğünler yapılagelmektedir. Ondan sonra ya tarafların aralarının bozulması, yahut menfaat ihtilâflarının baş göstermesi yahut da bu aileye kin besliyen üçüncü bir kimsenin müddeiumumiye tahrik etmesi ile takibata başlanmakta evlenen erkek ve tarafeynin ana ve babaları fer'an zimethal olarak Ceza Kanununun şu ağır maddeleri karşısında tevkif olunmaktadırlar. Aslında bir redaeti ahlâkiye mevcut değildir. Bunların bütün zahmetlerini, külfetlerini mahallî müddeiumumiler çekerler. Meselenin aslında vahamet ve redaet yoktur. Evlenen kızın yaşlarını tashih ettirip evlenmelerini temin etmek ve, İzzet Beyin söylediği 434 nû madde mucibince cezayı tecil ettirmek icabedince bunu doktora, hâkime yalvarıp yaşlarını tashih ettirmek suretiyle yaparlar. Birçok hallerde yaşları tashih edilmez, nihayet evlenme çağına gelinceye kadar taraflar mahkemelerde, hapisanelerde sürünmektedir arkadaşlar. Bu bir yaradır, bunun acısını tatbikatçı arkadaşlarımız her gün çekmektedirler.

Ceza Kanununun 430 nû maddesinin, kaçırılmaya mütaallik son fıkrası: (Evlenmek va'diyle kaçırma vukuunda, ceza, altı aydan üç seneye kadar) dır diye bir hüküm ihtiva etmektedir ki, bu hal karşısında arzettiğim tavrımın kabulünü rica ederim.

REİS — Komisyon, buyurun.

KOMİSYON SÖZCÜSÜ ŞEMİ ERGİN (Manisa) — Ahmet Başibüyük arkadaşımız 414 nû maddenin birinci fıkrasında, her kim on beş yaşını bitirmiyen bir küçüğün ırzına geçerse, beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezası ile mahkûm olur, fıkrasına ikinci bir fıkra ilâvesiyle, ırza geçme evlenme maksadı ile vâkı olan hallerde, asgari bir ceza tâyini istemektedir ve buna misal olarak 430 nû maddede göstermektedir.

Muhterem arkadaşım, 430 nû maddeye göre kız kaçırmak veya yanında alkoymaktan

bahsettiler. Ama aralarındaki redaeti ahlâkiyeyi mukayese edersek 430 nû maddede ırza geçme fiili mündemiç değildir. Eğer kaçırmakla beraber ırza geçme vâkı olmuşsa o zaman 414 ve 415 ve onu mütaakıp maddeler de 430 dan başka ayrıca tatbik edilir.

Medeni Kanunumuzda, 14 yaşını bitirmiyen, hâkimin izniyle evlenebilir, kaydı vardır. Şu halde eğer evlenme kasdiyle bu ırza geçme vukua gelmişse kanunun 434 nû maddesi gereğince himayeye mazhar olmuştur. Evlenme halinde âmme dâvası açılmış ceza hükmedilmemişse dâva muayyen bir müddet tecil edilir. Ve eğer ceza verilmiş ise bu halde de ceza tecil edilir. Ve beş sene zarfında erkek tarafından meşru ve muhik bir sebep olmaksızın boşanma vukua gelirse ceza veya dâva yenilenmiş bulunur. 12 veya 13 yaşında bulunan ve Medeni Kanun hükümlerine göre evlenme imkânı olmayan bir küçüğün ırzına geçilmesi halinde bunun kanun tarafından veya şu ve bu suretle himayesi imkânsızdır arkadaşlar.

Medeni Kanunun evlenme yaşını tahdit etmesinin bir sebebi, nesebi ve nesli dejenere etmesi maksadına mâtuftur.

Bu itibarla maddenin aynen muhafazasını rica ediyorum.

FERİDUN FİKRİ DÜŞÜNSEL (Bingöl) — Burada ikinci fıkrada « . . . akıl ve beden » deniliyor. Yani hem akıl hem beden mi kasdediliyor?

ŞEMİ ERGİN (Devamla) — Ayrı ayrı efendim.

FERİDUN FİKRİ DÜŞÜNSEL (Bingöl) — O halde « . . . akıl veya beden » diyelim.

ŞEMİ ERGİN (Devamla) — Ayrı ayrıdır, fiile mukavemet edecek halde bulunmaması durumudur efendim.

REİS — Madde hakkındaki tavrınızı okutacağım.

Yüksek Başkanlığa

414 nû maddenin birinci fıkrasındaki ceza başlangıcının 5 ten (10) seneye, ikinci fıkrasındaki 10 senenin de 15 seneye çıkarılmasını arz ve tekif eylerim.

Kayseri Mebusu
İ. Berkok

Yüksek Reisliğe

Görüşülmekte olan T. Ceza Kanununun 414

ncü maddesine aşağıdaki fıkranın eklenmesinin oya konulmasını arz ve teklif ederim :

Fıkra :

«Eğer 15 yaşını bitirmiyen kimsenin evlenme maksadiyle ırzına geçilmiş ise bir seneden üç seneye kadar hapidir.»

Çorum
Ahmet Başbüyük

REİS — Evvelâ Ahmet Başbüyük'ün takririni reye koyacağım. Takriri bir defa daha okutuyorum.

(Takrir tekrar okundu)

REİS — Ahmet Başbüyük'ün takririnin nazarı itibara alınmasını reynize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler.. Kabul edilmemiştir.

İsmail Berkok'un takririni tekrar okutuyorum.

(Takrir tekrar okundu)

REİS — Kayseri Mebusu İsmail Berkok'un takririnin nazarı itibara alınmasını oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Takrir kabul edilmemiştir

Maddeyi «veya» kelimesinin ilâvesiyle reynize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 415. — Her kim 15 yaşını bitirmiyen bir küçüğün ırz ve namusuna tasaddiyi mutazamın bir fiil ve harekette bulunursa iki seneden dört seneye ve bu fiil ve hareket yukarıki madenin ikinci fıkrasında yazılı şartlar içinde olursa üç seneden beş seneye kadar hapsolunur.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yoktur. Kabul buyuranlar... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 416. — On beş yaşını bitiren bir kimsenin cebir ve şiddet veya tehdit kullanmak suretiyle ırzına geçer ve yahut akıl ve beden hastalığından veya kendi fiilinden başka bir sebepten veya kullandığı hileli vasıtalarından dolayı fiile mukavemet edemeyecek bir halde bulunan bir kimseye karşı bu fiili işiyen kimse yedi seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezası ile cezalandırılır.

Yine bu suretle ırz ve namusa tasaddiyi tazammun eden diğer bir fiil ve harekette bulunursa üç seneden beş seneye kadar hapsolunur.

Reşit olmıyan bir kimse ile ırzası ile cinsi

münasebette bulunanlar fiil daha ağır cezayı müstelzim bulunmadığı takdirde altı aydan üç seneye kada hapis cezası ile cezalandırılır.

FERİDUN FİKRİ DÜŞÜNSEL (Bingöl) — İkinci satırda, (akıl veya beden) olacak.

REİS — Maddeyi bu tashihle yani (akıl veya beden) olarak reye arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 418. — Yukarıki maddelerde yazılı fiil ve hareketler fiile mukavemet edemeyecekler hakkında işlenip de diğer sebepler inzımmat emeksizin doğrudan doğruya ölümü mucip olmuş ise faile ölüm cezası verilir. Diğer hallerde ceza müebbeden ağır hapidir.

Eğer bu fiil ve hareketler bir marazın sirayetini veya mağdurun sıhhatine sair büyük bir nakısa irasını veya mâlûliyet veya mâyubiyetini müstelzim olursa cezanın yarısı ilâve edilerek hükmolunur.

FERİDUN FİKRİ DÜŞÜNSEL (Bingöl) — (Ölüm); (idam) olacak.

ABDÜRRAHMAN FAHRİ AĞAOĞLU (Konuya) — Muhterem arakadşlar; Ceza Kanunumuzda 418 nci madde ile mütenazır bir de 439 ncu madde vardır. Birisi cebren ırza geçme senasında ölüm vuku bulursa, yani mağdur ölürse verilecek cezayı gösteriyor 439 ncu maddede cebren kaçırma esnasında mağdur ölürse doğrudan doğruya idam cezası kabul etmiştir. Bunu ben teklif ettim, komisyon da kabul etmiştir.

Buna mukabil, biraz evvel sözcü arkadaşımızın izah ettiği gibi, kaçırma suçuna nazaran ırza geçme hakikaten çok feci ve redaeti ahlâkiye bakımından çok fena olduğu halde komisyon ırza geçme esnasında ölüm vukubulursa ölüm cezasını birtakım kayıt ve şartla kabul etmiştir ki, bunlarla tatbikatta hâkimler çok müşkül bir vaziyete sokulacaktır. Bir kızın, bir erkeğin zorla ırzına geçilerek ölümüne sebep olunursa ondan sonra bir takım avukat müdafaaları başlar. (Gürültüler). Ben de avukatım. «Efendim ölüm bundan olmamıştır, kalb hastalığı vardı, zatürrieye yakalandı şu oldu bu oldu.» denir. Bu doğru bir şey değildir. Nasıl ki, kaçırma sırasında ölüm vukuunda ölüm cezasını kabul etmiştir, ırza geçerken de ölüm vukuunda idam cezasının verilmesi lâzımdır ve bunun için de bir tadil teklifi veriyorum. (Bravo sesleri).

REİS — Takriri okutuyorum.

Yüksek Reisliğe

439 ncu madde ile cebren kaçırma sırasında ölüm vukubulursa faile de ölüm cezası verilmesi hakkındaki teklifim komisyonca kabul edilmiş buna mukabil daha feci bir suç olan cebren ırza geçme suçlarında ölüm vukuu halinde faile ölüm cezası verilmesi hakkındaki teklifim bâzı şartlarla ve kısmen kabul edilmiştir ki, bu doğru değildir. Hem tenazuru ve hem de teadülü temin için 118 nci maddenin birinci fıkrasının aşağıda yazılı şekilde tadilini arz ve teklif eylerim.

Konya Mebusu
A. Fahri Ağaoğlu

Madde 418.

Birinci fıkra :

Yukarıki maddelerde yazılı fiil ve hareketler mağdurun ölümünü mucip olursa faile ölüm cezası verilir.

REİS — Komisyon.

ADALET KOMİSYONU ADINA SEMİ ERGİN (Manisa) — Muhterem arkadaşlarım, hazırladığımız kanunun 439 ncu maddesiyle 418 nci maddesi arasında bir tenazur mevcut bulunmaktadır. 418 nci maddede ölüm, kaçırma sırasında ve kaçırma fiilinin irtikâbı anında bu hareketlerin icrası sırasında vukua gelirse faile ölüm cezası verilir hükmü konulmuş bulunmaktadır. Buna mütenazır olarak da 418 nci maddede yukarıda yazılı hareketler ırza geçme, fiile mukavemet edecek kimseler hakkında olur ve diğer sebepler inzıam etmeksizin doğrudan doğruya ölümü mucip olmuş ise faile ölüm cezası verilir, diğer sebeplerin inzıamı failce malûm olmıyan sair hastalıkların, sair sıhhi durumun ve ârazın mevcudiyetidir ki, bu fiil ile ancak birleştiği zaman ölüm vukua gelmiş bulunur. Yani fiile mukavemet, edemeyecek kimselerin ırzına geçerek işlenmiş bulunan bu suç, diğer failce malûm olmıyan sebeplerin inzıamı ile ölüm vukua gelir ki, bu şekilde takdir edersiniz faile ölüm cezası vermek hakkaniyete uygun bir neticeye varmak demektir. Komisyonumuz bu maddeyi bu şekilde mütalâa etmektedir. takriri kabul edip etmemek Yüksek Meclisin tahtî en sarîh hakkıdır. Biz de mutavaat ederiz.

REİS — Teklifi bir daha okutuyorum.

Madde 418.

Birinci fıkra :

Yukarıki maddelerde yazılı fiil ve hareket-

ler mağdurun ölümünü mucip olursa faile ölüm cezası verilir.

REİS — Söz istiyen var mı?

BURHANETTİN ONAT (Antalya) — Efendim, Fahri Ağaoğlu arkadaşımın noktai nazarı çok yerindedir ve komisyonun bu husustaki mülâhazası da biraz vehme kaçan bir mülâhazadır. Bir adam tasaddi ediyor, teşebbüs ediyor. ırza tecavüz ediyor ve bu sırada da ölüm oluyor. Ondan sonra, ya onda kalb hastalığı, şu veya bu var da ondan öldüyse diyoruz. Kaçırmanın efendim. Onu düşünecek ne vazı kanundur, ne de mahkemedir. Kaçırıldığı insanın hasta olabileceğini, ve kaçırıldığı sırada ölebileceğini ve kendisini ipe kadar götürebileceğini nazara alarak kaçırmasın. Yoksa bıraktığımız bu açık kapı ile hâkimlere «Ölen üzerinde acaba bir hastalığı varmı idi?» diye araştırma yolunu açmış olacağız. Arkadaşlar madamki bu yola gittik; cinayetleri, şenatleri, cürümleri, küstahlıkları, tecavüzleri önlemek istiyoruz, Ağaoğlu arkadaşımın takririni kabul etmenizi rica ederim.

REİS — Kemal Özçoban, buyurun.

KEMAL ÖZÇOBAN (Afyon Karahisar) — Hisle hareket etmememiz lâzımdır. Elbette mukavemetten mahrum olan bir yavruyu kaçırdırıp bu şeni fiili icra eden failin hareketi kötüdür. Fakat Adalet failin fiilinden neşet edecek olan neticeye göre ceza verir. Failin fiili nedir? Yavruyu kaçırmış, ırzına geçmiş, ırza geçmekle ölüm vukua gelmiş. Ama, eğer mağdurda mevcut olan bir hastalık olmasaydı, ölmeyecekti. Adalet his ile ceza veremez arkadaşlar. Adalet hâdiseye göre, adalet neticeye göre, adalet şenate göre ceza verir.

Normal bir çocuğu kaçırıyaydı, normal bir çocuğun ırzına geçseydi, ölüm vâkı olmıyacaktı, cezası da ikinci fıkraya göre müebbet hapis olacaktı. Ama hiçbir hastalık olmaksızın ölümüne sebebiyet verirse o zaman cezası idamdır.

Fail bu fiili işliyor, fail tarafından bilinmiyen bir hastalık dolayısıyla ölüm vukua gelirse müebbet ağır hapse mahkûm oluyor. Bu adam bu hareketinden dolayı ölüncüye kadar hapis yatacak. Bu ölümden de fenadır arkadaşlar. Onun için işi his haricinde mütalâa edelim, düşünelim ve diyelim ki : Komisyonun bulduğu şu unsurlar yerindedir, failin bilmediği sebep-

ler varsa ölüm bu takdirde vukubulmuşsa ölüm cezasına gidilmemesi müebbet ağır hapse tahvili daha muvafıktır.

AZİZ KÖSAL (İçel) — Arkadaşlar; tıbbi meseleler zuhur edince o işte hemen karar vermekte isabet olmaz. Hakkında kötü bir fiile tasaddi edilen bir kadın veya çocuk ani bir şokla hayatını kaybetti ise bu bir kalb hastası mıdır, sebep bu fiil midir, bu hususta otopsi ile hiçbir delil elde edilemez. Neticesi tahfifi cürüm tarafına gidileceği gibi suçluyu hüküm idamdan da kurtaracaktır. Fazla heyecandan, hassasiyetten ölümler olacaktır. Efendim kalbde birtakım ârizalar vardı, ölüm bundan neşet etmiştir diyerek bir esbabı mucibeyi eline vereceğiz. Bu, doğru değildir. Mademki, bu fiile tasaddi etmiştir, normal, gayrinormal bu cezayı ve bu âkibeti düşünmesi icabeder.

BURHANETTİN ONAT (Antalya) — Kemal Özçoban arkadaşımın mülâhazasına cevap vereceğim. Ve deminki misalimi başka zaviyeden göstereceğim. Kalb hastalığına müptelâ bir yavrucuk bir tasaddiye uğradı, ırzına geçildi ve bu esnada da öldü. Eğer komisyonun teklifi kabul edildiği takdirde, mücrime düşen ilk şey, otopsi yapılsın demektir. İlk otopsi yapılacak, acaba bir ip ucu elde edebilir miyim diye aranacak. Diyelim ki otopsi yapıldı, kalbde ağır şekilde uzvi âfetin bulunduğu tesbit edildi, bu adam kurtulacak mı arkadaşlar?.. Kurtulmasın arkadaşlar. Eğer bu kalb hastalığına müptelâ yavruca bu maddi ve mânevi ağır şoka mâruz kalmasa idi bu kalb hastalığı onu öldürmüyeycekti, 20 sene 30 sene ve belki hattâ tıbbi tedavi ile, bir doktorun nezareti altında tabii ömrünü ikmal edecek ve belki cemiyete hayırlı nesiller de meydana getirecekti. Şu halde onu öldüren kalb hastalığı değildir. Kalb hastalığına inzımam eden o ağır maddi ve mânevi şoktur. Uğradığı taarruz olmasa idi, yavruca ölmiyecekti. Binaenaleyh mütecevize avans vermiyelim arkadaşlar.

REİS — Feridun Fikri Düşünsel.

FERİDUN FİKRİ DÜŞÜNSEL (Bingöl) — Efendim, işi şu noktadan mütalâa etmek lâzımki, «diğer sebepler inzımam etmeksizin» kelimeleri olmasa dahi, buyurdıkları, komisyonun tasavvur ettiği noktalar mahkemece aranmaz mı?

KEMAL ÖZÇOBAN (Afyon Karahisar) — Aranır.

FERİDUN FİKRİ DÜŞÜNSEL (Devamla) — Mahkemece bunlar zaten aranır. Yani «diğer sebepler inzımam etmeksizin» kelimeleri bulunmadığı halde dahi diğer sebepleri mahkeme arar.

Şimdi, hence burada bu ibare lâğiv oluyor, yani «diğer sebepler inzımam etmeksizin» tâbiri yersiz görünüyor. Onun için ben komisyonun bundan ne kasdettiğini öğrenmek istiyorum. Zaten umumi olarak hâkim bunu araştırır, bu ölüm nasıl tekevvin etmiştir diye, bunlar olmasa da, bu müdafaayı, bu iddiayı her zaman alâkalının avukatı dermeyan edebilir.

Şimdi buradaki (diğer sebepler inzımam etmeksizin) kelimeleri mevcut buldukça bu vaziyette olan mağduriyetlerin cümlesi bu kategorinin içine girer.

Bendeniz burada bir şeyi anlamak istiyorum: Halen mevcut olan metinde, - yanımda olmadığı için bakamadım - 418 nci madde metninde bu ibareler var mıdır, yok mudur? («Aynen var» sesleri)

Aynen ise mesele yoktur.

REİS — Salim Serçe.

SALİM SERÇE (Seyhan) — Muhterem arkadaşlar, hayatı tababetimizde çok görmüşüzdür ki, küçük yaşta romatizma hastalığı neticesi bir kalb ârizası husule gelebilir, fakat elli yaşına, altmış yaşına kadar o insan dâpdiri kalır ve yaşar. Binaenaleyh bu şekilde bir caninin seni bir tecavüzü neticesinde ölen bir mâsumaya karşı işlenen bu tecavüzü çok büyük bir nazarla görüp cânıyı idama kadar götürmemiz hak ve adalete çok uygundur. **Ta ki, bunu o müteceviz önceden bilsin ve böyle mâlûl bir mâsumaya tecavüz ettiğinden dolayı idam edileceğini öğrensin.** Ancak böyle bir hüküm sayesindedir ki, bu hal ve hareket önlenmiş olur. Ben de bu şekilde kabulünü istirham ediyorum.

REİS — Fahri Ağaoğlu.

ABDÜRRAHMAN FAHRİ AĞAOĞLU (Konya) — Muhterem arkadaşlar; 418 nci maddenin halen mer'î olan metni şudur:

«Yukarıki maddelerde yazılı fiilî hareket, yani ırza geçme fiili, ırz ve namusa tasaddiyi tazammun eden hareket, mağdurun ölümünü mucip olursa....» ilâh. 439 ncu madde mucibince

cebren kaçırma esnasında mağdur ölürse ceza idamdır.

418 nei maddede ise komisyon bunu ikiye ayırıyor. Birincisinde mağdur mukavemet edebilecek durumda ise... Yani kanunumuzda 15 yaşından fazla, meselâ 16, 17 yaşında bulunanların mukavemet edebilecekleri kabul edilmiştir. Bunlar kanunen mukavemete muktedir kimselerdir. İdam cezası kabul edilmediği halde tecavüze uğrıyan kimse, kaçırma esnasında ölürse, cezası idamdır. Bir de ayrıca komisyon bâzı cümleler ilâve etmiştir. İlâve edilen (bâzı sebeplerin inzıمامı) **kaydı, tatbikatta tezvirata** yol açar. Nasıl ki kaçırma halinde ölüm vuku bulursa idam cezasıyla cezalandırılacaktır. Şu halde ırza geçme halinde de ceza idam olmalıdır, yani ırza geçme halinde ölüm vuku bulursa, kaçırma olduğu gibi idam cezasıyla cezalandırmak lâzımdır. **Âdil olan da, doğru olan da budur.**

REİS — Avni Yurdabayrak.

AVNİ YURDABAYRAK (Zonguldak) — Muhterem arkadaşlar, ben yazılmış olan madenin lehinde konuşacağım. Çünkü Ceza Kanununda bir ana prensiptir, suçlunun kasdına ceza verilir. Tenakuz denilen bir şey de yoktur. Bir adamın ırza geçmesi fena bir harekettir, merduddur. Fakat bu adamın kasdı ırza geçmek istediği şahsı öldürmek değildir. Tatbikatta bugünkü 18 nei maddede Ağaoglu'nun dediği gibi bir fıkra yoktur. Mahkemelerde bu tatbik edilmektedir. İlerde 452 nei madde geliyor. Orada da müessir bir fiilin derecesine göre bir adam ölüyor ama kasıt olmadığı için 452 nei maddeye göre ceza giriyor, 449 a, 450 ye göre değil. Mahkemeler hiçbir zaman yük altına girmezler, bu hususları arıyorlar ve şimdiye kadar aramışlardır. O vatandaş bir kızı kaçırmıştır. Yahut kaçırma-mış da her hangi bir yerde bu şeni fiile teşebbüs etmiş olabilir ve bu ara yerde de ölüm fiili meydana gelebilir. Hakikaten onun yanında tecavüzünden mütevellit ölüm vukuagelmisse ölüm cezası verilir. Fakat gelmemişse, onun bilmediği sebeplerin inzıمامı ile vukuagelmisse niçin idam cezası verilsin? Bu hüküm fazlalık değildir arkadaşlar, yerindedir.

REİS — Yeredoğ Kışioğlu.

YEREDOĞ KIŞIOĞLU (Kocaeli) — Muhterem arkadaşlar, 418 nei maddedeki idam cezası

diğer verilen idam cezaları ile aynı şekilde mülâhaza olunmak icabeder. Ölüm cezası maddelerine bir defa göz atmamız lâzımgelir. Ölüm cezası verdiğimiz maddelerden sonra 451 nei maddeyi görmekteyiz. Size 451 nei maddeyi aynen okursam burada ne denilmek istendiğini kolayca anlamak mümkün olacaktır kanaatindeyim :

(Madde 451. — Ölüm, failin fiilinden evvel mevcut olup da failce bilinmeyen ahvalin birleşmesi veyahut failin iradesinden hariç ve gayrimelhuz esbabın inzıمامı yüzünden vukua gelmiş ise idam cezasını müstelzim hallerde on beş seneden ve müebbet ve on beş seneden fazla ağır hapsi müstelzim hallerde on seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezası hükmolunur.)

Şimdi müsaadenizle şunu arz etmek isterim : Ceza Hukukunun en büyük kaidelerinden olması lâzımgelir ki, bir kimse ancak ve ancak kendi fiilinden dolayı ceza görür. Kendi fiilinden neşet etmemiş bir şey için, hâkimlere bunda müşkülât varmış diyerekten, ceza vermek cihetine mesağ veremeyiz. Hâkim ölümün başka sebeplerden, mi ileri geldiğini aramaya mesağ verirsek, bu nizamı tesis edemeyiz diye düşünürsek Ceza Hukukunu baltalamış oluruz. İşin esasını düşünelim : Meselâ bir kimse bu şeni fiili işlemiştir. Mağdurun bir kalp hastalığı neticesinde öldüğünü tasavvur buyurun. O sırada ölmemiş olsaydı, kalp hastalığından dolayı diğer bir kimse ile münakaşa ederken ölmüş olması çok muhtemeldi. Yalnız ırza geçmekten suçlu kimsenin kendi fiilinden neşet etmiyen bu ölümden dolayı ne yapılacaktır?. Bahusus idam cezası; idam cezası verilecek fiilleri elbetteki kanun nasıl incelediyse burada da incelememiz lâzımdır. Yalnız komisyonun koyduğu tâbiri yep yeni bir tâbir olarak görmekteyiz. Başka memleketlerin ceza kanunlarından da istifade ile alınıp tecrübeden geçen 451 nei maddedeki tâbirlerin buraya konması lâzımgelirken komisyon (diğer sebepler inzıمام etmeksizin) tâbirini kullanmıştır. 451 nei maddede, sebeplerin ne şekilde olacağına dair sarahat vardır. Bizim komisyondaki arkadaşlarımızdan ricam, 451 nei maddedeki tâbirleri esas olarak almasıdır. Veyahut yalnızca (451 nei maddedeki esaslar hariçinde ölüm vukua gelmişse) diyerek maddeyi tedvin etmek icabeder. Ama ben mutlaka şunu arz etmek isterim ki, bir kimseyi kendi fiilinden neşet etmiyen bir neticeden dolayı o kimseye ceza verilemez, bu umumi bir prensiptir. Bilhassa

bir fiilden dolayı ölüm cezası verirken, diğer ölüm cezalarındaki sebeplerin bunda da aranması ve kabul edilmesi icabeder.

REİS — Üç arkadaş daha söz istemiştir. Kifayeti müzakere takriri de vardır. Bir arkadaşta söz verdikten sonra takriri reyinize arzedeceğim.

Buyurun Abbas Çetin.

ABBAS ÇETİN (Kars) — Arkadaşlar; benden evvel konuşan arkadaşlarımız meseleyi incelediler, bana pek söz kalmadı. Arkadaşlarımın mütalâalarına inzımanen arzedeğim ki, hakikaten his ile ceza verilmez.

Bir kıza kaçırmanın kasdı kaçırma, öldürmek değil. Binaenaleyh cezası da kaçırma cezası olmalıdır. Kaçırma esnasında ölüm vukua gelmişse, bu sebeple ceza teşdit ediliyor. Kanuna bu şekilde bir madde konacak olursa hâkim kısıvrak bağlanmış oluyor. Hâdisenin hususiyeti muvacehesinde hâkim takdir hakkını kullanamaz vaziyete düşürülüyor.

Madde, Ağaoğlu arkadaşımızın dediği şekilde kabul edilse dahi, tatbikatta Ceza Kanununun 59 neu maddesiyle, komisyonun tesbit ettiği ve benden evvel konuşan arkadaşların tebarüz ettirdikleri şekilde 451 nei madde aynı maksadı yerine getirir. Farzedin ki, kanunda mutlak idam cezası verilir dedik. Eğer ölüm failin fiilinden ayrı bir sebepten husule gelmişse mahkeme 59 neu maddeyi tatbik edecek midir? Etmeyecek midir? Türk Ceza Kanununa göre elbette hâkim bunu tatbik edecektir. Onu tatbik ettikten sonra yine ölümden kurtulacaktır. Binaenaleyh bir kısım arkadaşlarımızın hisse dayanarak serdettikleri kalb hastası idi, kaçırılmıyaydı şeklindeki hissî mütalâalarına asla iştirak etmiyorum. Bu hususta 451 nei maddenin hükmüne göre bu kaçırma ölümün vukua gelmesi haline başka bir sebebin inzımanını olup olmadığı şıklarına göre bir tefrik yapmak ve hâkime bir takdir bırakmak şekli bence biraz fazladır. Ceza tekniği de bunu âmirdir. Hisse dayanarak kısıvrak bağlayan bir hüküm koymak mümkün değildir.

REİS — Kifayet takririni okuyoruz.

Yüksek Reisliğe

Kâfi derecede tenevvür ettik. Müzakere kâfi. Müzakerenin kifayetin oya konulmasını arz ve teklif ederim.

Çorum Mebusu

Hüseyin Ortakcioğlu

BURHANETTİN ONAT (Antalya) — Aleyhte söz istiyorum.

REİS — Buyurun.

BURHANETTİN ONAT (Antalya) — Arkadaşlar, İsviçre Ceza Kanununu 24 senede hazırlamış. Biz, Ceza Kanununu yeni baştan hazırlamıyoruz ama, çok mühim maddelerini, hayati maddelerini bahusus idama kadar giden hükümlerini konuşuyoruz. Ve fazla olarak bu kanunu öncelik ve ivedilikle konuşmaktayız. Binaenaleyh müsaade ederseniz bu kadar acele etmiyelim, konuşalım, maddeleri yarım yamalak geçmiyelim. Yarın tatbikatta mahkemelerimiz ve hâkimlerimiz bize rahmet okumazlar. Onun için bilhassa bu fiile taallûk eden hususta söyleyeceklerim var ve birkaç arkadaşım da bu mevzuda konuşacaklardır. Onun için takririn reddini rica ederim.

REİS — Müzakerenin kifayetine dair olan takriri reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Müzakerenin kifayeti kabul edilmiştir.

Fahri Ağaoğlu'nun takririni okutuyorum :
(Okundu)

REİS — Fahri Ağaoğlu'nun takririnin nazarı dikkate alınması hususunu oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Takrir kabul edilmiş ve madde ile birlikte komisyona verilmiştir efendim.

Madde 419. — Kanunen birbirleriyle evlenmeleri memnu olduğu halde cinsî münasebette bulunanlar, fiil daha ağır bir suç teşkil etmediği takdirde iki seneden beş seneye kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar.

Alenen hayasızca vaz'u harekette bulunanlar on beş günden iki aya ve o suretle cinsî münasebette bulunanlar altı aydan bir seneye kadar hapis ve bu fıkrada yazılı hallerde ayrıca 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezasiyle cezalandırılırlar.

REİS — Madde hakkında söz istiyen?.

NAİL GEVEÇİ (Aydın) — Muhterem arkadaşlar; şimdiye kadar Yüksek Heyetinizin kabul ettiği maddeler aslında mevcut olup cezaları çoğaltılmış durumdadır.

Ancağ 419 neu maddenin birinci fıkrasına komisyonda bir kısım arkadaşlar muhalif kalmıştık. Bu madde çok az bir ekseriyetle kabul edildi. Madde hakkındaki endişelerimizi Yük-

sek Heyetinizde de arzetmeyi bir vazife biliyoruz.

Kanunen birbirleri ile evlenmesi memnu olduğu halde cinsî münasebette bulunma fiili daha ağır suç teşkil etmediği takdirde iki seneden beş seneye kadar hapis cezası verilmektedir.

Arkadaşlar, bu fiil 15 yaşından küçükler üzerinde işlenirse tabiatıyla Ceza Kanunundaki hususi maddesine göre faile ceza verilecektir. Yalnız yaş haddine tâbi tutulmakla kanunen evlenmeleri memnu olanlar hakkında iki seneden beş seneye kadar ceza tehdidi altında bulundurmaya hukuk hükümlerine aykırı bulmaktayım. Zira memleketimizde her şeyden evvel böyle bir tedbir almayı icabettiren bir hal yoktur. Bir baba, dul bir kızı ile bir arada oturabilir. Kızı 40 yaşında, baba 70 yaşında olur. Fakat onu çekemiyen komşusu müddeiumumiye gider, kızı babası ile pencerenin önünde fena bir vaziyette gördüm, der. Baba kızını öpebilir. Bu takdirde müddeiumumi derhal takibata geçecektir, kızı muayeneye sevk edecektir.

Aslında 18 yaşını bitiren kızlar hakkında re'sen takibat yapılır. Biz bunda re'sen takibatı kabul ediyoruz. Baba kızı ile, erkek kardeşi kız kardeşi ile oturmaktan korkacak, oğlu anasından şüphe edecek. Her an bir ihbardan korkacak.

Arkadaşlar, kanunumuza yepyeni bir hüküm ilâve ediliyor. Fakat Ceza Kanununa bir hüküm ilâve edilirken bir ihtiyaç hissedilir. Biz de tatbikattan geldik. Hiçbir zaman memuriyet hayatımızda, evlenmeleri memnu olanlar arasında cinsî münasebette bulunulduğuna dair bir ihbar yapıldığını görmedik. Ama bu madde kanunlaştırılırsa, birçok iftiralar meydana gelecek, ailenin mahremiyetine tecavüz edilecektir.

Farzedin ki bir kız kendi babası veya erkek kardeşi ile münasebette bulunuyor diye bir ihbar yapıldı; ihbarın yapılışı şekle bağlı değildir, imzasız bir mektupla da ihbar yapılabilecektir. Re'sen takibe tâbi bulunduğu için müddeiumumi takip ve tahkik edecek, kızı ve ailesini sorguya çekecek, ailenin bütün mahremiyetine girilecek, konu ve komşusundan tahkik edilecek... Sabit olmasa bile o kız evlenme şan-

sından mahrum kalacak, cemiyette çok kötü bir duruma düşecek, ailenin şeref ve haysiyeti baltalanacaktır. Onun için eğer biz bu maddeyi munhasıran İsviçre, İtalya, Fransa, hattâ Amerika Ceza kanunlarında böyle bir madde var diye koyuyorsak hata ediyoruz. Çünkü bizde böyle bir ceza tehdidi altına alınacak derecede fiiller yoktur. Bu itibarla bir önerge vererek bu fıkranın maddeden tayyını teklif ediyorum. Takdir Yüksek Heyetinize aittir.

REİS — Komisyon.

KOMİSYON SÖZCÜSÜ SEMİ ERGİN (Manisa) — Muhterem arkadaşlarım; kanunen birbirleriyle evlenmeleri memnu olan kimselerin bu memnuiyetini ortaya koyan Medeni Kanunun elbette ki bir mucip sebebi bulunmaktadır. Türk Ceza Kanununda da birbirleriyle evlenmeleri memnu olan kimselerin nikâhlarını yapanlara veya bu şekilde evlenenlere ayrıca ceza verilmiş bulunmaktadır. Bâzı memleketlerin kanunlarında hakikaten birbirleriyle evlenmeleri memnu olan kimselerin münasebetleri tecrim edilmiş ve müeyyideler altına alınmış bulunmaktadır. Ender de olsa bir nesebin dejenere olmasının önüne geçmek ve nihayet hakikaten efkârı umumiyede ahlâki bakımdan çok kötü tesirler yaratabilecek bu merteye redaeti ahlâkiye sahibi kimseleri ceza müeyyideleriyle karşı karşıya bulundurmaya lâzımgelmektedir.

Komisyonumuzun mütalâası bu esbabı mucibeye müstenit bulunmaktadır. Arkadaşlarımız her hangi bir şekilde iftira edilmekten veya suç tasniinden çekindiklerini izhar etmektedirler. İftira ve suç tasniini her şeye ve bütün hâdiselere teşmil etmek mümkün bulunmaktadır. Ama bir de bu şekildeki insanların birbirleriyle münasebeti cemiyet içerisinde vukua getirmiş olduğu reaksiyonlar bakımından, ahlâki düşünceler bakımından mütalâa etmek lâzımgelmektedir. Bu sebeple maddeye hakikaten yeni bir hüküm olarak bu fikrayı ilâve etmiş bulunuyoruz. Mütalâamız bundan ibarettir.

ABDÜRRAHMAN FAHRİ AĞAOĞLU (Konya) — Tatbikatta yanlış bir yol açabilir. Kanunen birbirleriyle evlenmeleri memnu olanlardan meselâ evli olanların başkalarıyla evlenmeleri memnu olanlar bu maddeye girer mi, girmez mi?

ADALET Ko. SÖZCÜSÜ SEMİ ERGİN (Manisa) — Maksadımız nesebin muhafazası ve

dejenere olmasının önüne geçmektir. Evli olanın bir başkasıyla evlenmiş olması bu fıkranın haricindedir. Meselâ baba ile kızın, kız kardeşle erkek kardeşin münasebeti kastedilmiştir. (Zina suretiyle sesleri) Evet zina suretiyle...

REİS — Takriri okutuyorum efendim.

B. M. M. Yüksek Reisiğine

Şifahen arzettiğim sebepler dolayısıyla 419 ncu maddenin birinci fıkrasının tasarıdan çıkarılmasını arz ve teklif ediyorum.

Afyon

Nail Geveci

REİS — Takriri reyinize arz ediyorum. Nazarı itibara alınmasını kabul edenler ... Etmeyenler ... Takririn nazarı itibara alınması kabul edilmiştir. Madde ile beraber komisyona veriyoruz.

KOMİSYON ADINA ŞEMİ ERGİN (Manisa) — Komisyona iadesine lüzum yoktur. Mademki, Heyeti Umumiye kabul etmiştir, biz de mutavaat ederiz. Maddenin birinci fıkrasının tayyî suretiyle reye vaz'ı yerinde olur efendim.

REİS — Efendim, Heyeti Umumiyenin tasvibine iktiran ettiğine göre komisyon da buna ihtihak ediyor. Maddeyi birinci fıkranın tayyî ile reye arz ediyorum. Kabul edenler ... Etmeyenler ... Madde o suretle kabul edilmiştir.

Madde 421. — Kadınlara ve genç erkeklerle söz atanlar üç aydan bir seneye ve sarkıntılık edenler altı aydan iki seneye kadar hapsolunur.

REİS — Kâmil Boran buyurun.

MEHMET KÂMİL BORAN (Mardin) — Arkadaşlar, 421 nci madde ile kadınlara veya genç erkeklerle söz atan veya sarkıntılık edenlerin cezaları artırılmıştır. Halbuki asıl dert cezaların azlığı değildir. Yirmi beş yıllık tatbikat bize göstermiştir ki, kadınlara söz atanların ve hayasızca sarkıntılık yapanların cüretini artıran saiklerden biri, takibin şikâyete bağlı tutulması suretiyle mağdurlara çok ağır bir külfet tahmil edilmiş olmasındadır. Arkadaşlardan soruyorum, acaba hangimizin kızı, kardeşi veya refikası böyle bir vaziyetle karşılaşır da işini gücünü bırakarak, karakollarda uğraşır veya mahkemelerde ceza dâvasını sonuna kadar takip etmek imkân ve iktidarını bulabilir? Bu hemen hemen görülmüş değildir. Binaenaleyh, bu kabîl suçları önlemek istiyorsak müddeiumumileri

re'sen takibine tâbi tutmalıyız. Bu da Ceza Kanununun 425 nci maddesinin (421) nci madde kaydının çıkarılmasıyla mümkündür. Bu hususta bir önerge takdim ediyorum, takdir Yüksek Heyetinizindir.

REİS — Sinan Tekelioğlu.

SİNAN TEKELİOĞLU (Seyhan) — Sayın arkadaşlar, bendeniz bu kanunun bu maddesinin aynen eski Ceza Kanunundan alınarak cezaların teşdit edildiğini görüyorum. Fakat burada kadınlarla genç erkeklerden bahsediliyor, ya kızlar, bunlara söz atanlar ne olacak? Binaenaleyh kızla kadın ikisi bir değildir. Buraya (Kız) kelimesinin de ilâvesi lâzımdır. İtalya'da her ikisi bir tutulduğu için buraya böyle konmuştur.

Sonra arkadaşlar; asıl mühim olan mesele, kadınları, genç kızları ve erkekleri hususi bir eve götürerek hususi evde kâr ve menfaat dolayısıyla... (Onun maddesi var sesleri). Pekâlâ, maddesi varsa başka. Öyleyse ben şimdi maddeye bir (Kız) kelimesinin ilâvesi hakkında bir takrir takdim ediyorum, kabulünü rica ederim.

REİS — Fahri Ağaoğlu.

A. FAHRİ AĞAOĞLU (Konya) — Muhterem arkadaşlar; kadınlara, genç kızlara söz atmak, sarkıntılık etmek suçlarının cezası Ceza Kanunumuzun 421 nci maddesine göre şiddetlendirilmiştir. Bu kâfi gelir. Şehirlerde, bilhassa büyük şehirlerde yalnız mağdurların değil, herkesin teessürünü mucip olan hâdiseler vukubuluyor. Bâzı kötü ruhlu insanlar, otobüslerde, tranvaylarda kızları, kadınları rahatsız ediyorlar, tâciz ediyorlar. Bugün mer'î olan kanun ve gerekse komisyonun hazırladığı metin bu gibi kötü ruhlu insanlar için müessir olmayacaktır. Bu bakımdan üzerinde en çok durulacak mesele, şehirlerde kızları kadınları (Burada ben kadın tâbirini kâfi buluyorum; söz atmak, sarkıntılık etmek itiyadında olanlar vardır.) fazlaca tâciz edenler için hususi hükümlere ihtiyaç vardır. Kadın, kız kaçıyor, arkasından gidiyor, kadın otobüse biniyor arkasından gidiyor elile sıkıştırıyor sınıyor. Maksadım şudur : Şehirlerde alenen işlenen bu gibi sınışarak işlenmiş cürümler sadece mağdura karşı işlenmiş değildir. Âmme viedanına karşı da işlenmiş sayılır. Bunun için 421 nci maddeye ikinci fıkra olarak şöyle bir teklif hazırladım. Müsaadenizle okuyayım:

(Fıkra : 2

Birinci fıkrada yazılı suçlar sınışmak sure-

tiyle işlenirse verilecek hapis cezası iki mislidir. Ve ayrıca bir seneden eksik olmamak üzere sürgün cezası da hükmolunur ve takibat re'sen yapılır.) («Böyle şey olmaz» sesleri). («Sırnaşmak ne demek?» sesleri). Müsaade ederseniz anlatayım :

Efendim, tatbikat bunu halledecektir. Arkadaşımız Kâmil Boran şikâyete bağlı olmasın buyurdular. Öyle tahmin ediyorum ki, Kâmil Boran arkadaşımızın endişesi ve arzuları şehirlerdeki üzücü hallerdendir. Yoksa hakikatta bir kıza ve kadına bir defa için söz atanlar hakkında şikâyetsiz takibat yapılması doğru değildir; ama şehir ve kasabalarda devamlı surette takipte bulunanlar, kadın ve genç erkekleri izaç edenler hakkında takibat re'sen yapılmalıdır. Bunun böyle olmamasının birçok mahsurlarından biri devamlı bir surette yapılan bu suçlar müvacehesinde halk nazarında hükümetlerin acizle itham olunmasıdır. Hükümetin bu gibi suçları takip etmediği zabitanın göz yumduğu ileri sürülmektedir. Halk ne bilsin bu gibi suçların şikâyete bağlı olduğunu, esasen bilmeye de mecbur değildir.

KEMAL YÖRÜKOĞLU (Gümüşane) — Her vatandaş kanunu bilmeye mecburdur.

A. FAHRİ AĞAOĞLU (Devamla) — O, cezaya ait hususlar içindir. Genç, ihtiyar, erkek kadın herkesin şeref ve namusunu korumak Devletin esas vazifesidir. Vatandaş bunu bilir. Hakikat da budur, her vatandaş her türlü tecavüzdün masun olarak gezebilirdir. Ne demek?. Çarşı içinden bir kadın geçecek, bir edepsiz ona takılacak, kadıncağız sağa sapacak, arkasından gidecek, el sürecek, sıkıştırarak.. Kadın şikâyet edemez, hüviyetinin meydana çıkmasını dahi istemez. Oradaki suç kadına karşı işlenmiş bir suç değil, cemiyete karşı işlenmiş bir suçtur. Bunu böyle mütalâa etmek icabeder. Yoksa dar hukuk mülâhazası ile, bilmem ne ile, kanunu bilmemek mazaret teşkil etmez gibi şeylerle tahfife gitmek yanlışır. Bunlar geçmiştir; Ceza Hukukunda, ceza Hukukunun her şubesinde inkılâp içindeyiz. Niçin eski kanunlarla kalmadık da İtalya'dan, İsviçre'den metinler aldık?. Buna ne lüzum vardır.

Bunun için tekrar ediyorum; bir defa değil, iki defa değil, devamlı yapanlar bellidir. Hele akşamdan sonra, öyle anlatıyorlar ki, İstanbul'da Beyoğlu'nda kadınlar sokağa, dışarıya çık-

mıyorlarmış. Bu ne demektir?.. Onun için bir takrir takdim ediyorum, kabulünü rica ederim.

REİS — Ahmet Başibüyük.

AHMET BAŞIBÜYÜK (Çorum) — Vazgeçtim.

REİS — Kemal Yörükoğlu.

KEMAL YÖRÜKOĞLU (Gümüşane) — Muhterem arkadaşlar; Kâmil Boran arkadaşımızın noktai nazarına iştirak edemem. Çünkü, mağdur olan kimse aile mahremiyeti hasebiyle mahkeme huzuruna çıkmak istemiyebilir. Mağdur, mahkemeye müracaat etmek istemedikten sonra onu zorla mahkemeye sevketmeyi istemek aile mahremiyetine müdahaleden başka bir şey olmaz.

Fahri Ağaoğlu arkadaşımızın tekliflerine gelince; Arkadaşlar sırnaşmak keyfiyetini tesbit etmek kolay değildir. Arkadaşımız buyurdular ki, tatbikatçılar bu işi halleder. Bu tatbikatçıları halledebileceği bir şey değildir; bu mağdurun imkânına ve haline bağlıdır. Tatbikatçılardan bazıları bu hareketi ağır vasıflandırır, diğer biri ise başka türlü vasıflandırır. Onun için ben ceza müeyyidesinin ağırlaştırılmasında bir fayda mülâhaza edemiyorum. Esasen maddedeki hüküm ve müeyyide kâfidir. Bu itibarla her iki takririn de reddi gerektiği mütalâasındayım.

Takdir yüksek heyetinizindir.

REİS — Nusret Kirişcioğlu.

NUSRET KİRİŞÇİOĞLU (Çanakkale) — Benim fikirlerimi arkadaşım söyledi.

REİS — Burhanettin Onat.

BURHANETTİN ONAT (Antalya) — Arkadaşlar, Kâmil Boran arkadaşımızın noktai nazarı, naçiz kanaatime göre, çok yerindedir.

Bugün sokakta bir tecavüze, bir sarkıntılığa uğrıyan erbabi namustan bir aile kızı için karakola gitmek, bilmem mahkemelere düşmek bir iki saniye için gelip geçen lâf atma fiilinin tevhit edeceği hicaba uğramaktan daha ağırdır arkadaşlar.

Fahri Ağaoğlu arkadaşımızın da çok güzel belirttikleri gibi, vâkı olan tecavüzler şahsa, Ayşe'ye, Fatma'ya, Ali'nin, Veli'nin kızına, karısına vâkı olduğu için ıstırap uyandırıyor değildir. Arkadaşlar, bu cemiyete karşı işlenen bir suçtur ve eğer kanunlar; zaruret ve ihtiyaçların doğurduğu şeylerse biz bu kanunun bu maddesini buraya getirirken, Ayşe'nin, Fatma'nın yahut Ali efendinin, Veli efendinin şikâye-

ti üzerine değil, cemiyetin bir ağızdan ve yekvücut olarak «karımız, kızımız sokağa çıkamaz oldu» diye vâkı olan şikâyetinden ilham aldık. Yani bu ihtiyaç cemiyetin huzursuzluğundan doğmuştur. Buna nazaran arkadaşlar, bu cürümlerin takibata mâruz kalmasının yalnız şikâyete bağlı ve munhasır olması doğru değildir.

REİS — Ahmet Gürkan.

AHMET GÜRKAN (Tokad) — Arkadaşlarım, bendeniz bu teklifi verirken kadın ve genç erkeklere söz atanlar hakkında re'sen takibat yapılmasını istemiştim, maalesef komisyonda kabul edilmedi. Buna şöylece bir esbabı mucibe buldum: Farzedin parkta ailenizle, çoluğunuz, çocuğunuzla dolaşıyorsunuz; size değil de bir hanıma söz atıyorlar. Polis gidiyor, yakalıyor. Hanıma dâvacı mısınız diye soruyor, değilim diyor. Ne oluyor? Söz atan erkek kollarını sallaya sallaya geçip gidiyor, takibat yapılamıyor. Hâdiseye şahit olan vicdanı âmme bundan müteessir olmuyor mu? Söz atılan kadın çok defa haysiyet ve şerefini düşünerek dâva etmiyor, halbuki bu, yersizdir. Ve yahut da kendisine söz atılmasından memnun oluyor demektir. O halde her iki cihetten de bu gibi vaziyetlere şahit olanların vicdanı müteessir oluyor ki doğrudan doğruya vicdanı âmme müteessir oluyor demektir. Bunun re'sen takibe tâbi tutulması lâzımdır. Alenen gayrimeşru münasebatta bulunanları, nasıl ki polis memuru yakalıyor ve iki taraftan her hangi birisi şikâyet etmese dahi nasıl re'sen takibata tâbi tutuyorsa, alenen söz atmak da vicdanı âmmeyi müteessir ettiği için yine re'sen takibe tâbi olmalıdır. Binaenaleyh Kâmil Boran'ın teklifi yerindedir, kabulünü rica ederim.

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ŞEMİ ERGİN (Manisa) — Muhterem arkadaşlar; kadınlara ve genç erkeklere söz atmayı şahsi şikâyete bağlı bulundurmanın bir sebebi, aile ahlâkına ve aile namusuna, (Şüyuu vukuundan betterdir) darbu meseline uyarak, leke sıratlamak ve dedikoduya sebebiyet vermemek ve efkârı umumiyeyi bu işle alâkadar etmemek maksadına mâtuftur. Namuslu bir kadın veyahut ahlâk kaidelerine fevkalâde düşkün bir insan kız veya erkek çocuğuna vukubulmuş sarkıntılığı veya söz atılmasını, def'i belâ kabilinden, içerisine çeker ve fakat mahkemeye ve karakola giderek bu ufacık hâdiseyi daha büyütme

suretiyle namuslu ailesinin dillere düşmesine, mahkeme koridorlarına gidip gelmesine ve nihayet henüz yetişme çağında bulunan ahlâklı kızının karakollarda ve mahkeme koridorlarında dolaşmasına mâni olmak ister. Bu türlü, onun ahlâkı üzerinde aksitesir yapabilecek hâdiseleri önlemek maksadını güder. Bu bakımdan komisyon, Sayın Kâmil Boran'ın komisyonda da vukubulan bu teklifini - birçok sebeplerle belki haklıdır ama - bu esbabı mucibe ile reddetmiş bulunuyor.

Ve sonra T.Ceza Kanununun 425 ne maddeinde der ki, 421, - şimdi konuştuğumuz bu madde - 422, 423 neü maddelerde muharrer fiillerden dolayı takibat icrası şahsi dâvaya bağlıdır. 425 ne maddede açık olarak, 421 ne maddeden dolayı takibatın şahsi dâva ile yapılabileceğini yazmış olduğuna göre, 421 ne maddenin münakaşasında bunu değiştirmemize imkân ve ihtimali mevcut değildir.

Saniyen Sayın Sinan Tekelioğlu' kadın ve kız tâbiri üzerinde durmuş bulundular. Meriyet kanununun 8 ne maddesi açık olarak kadın tâbiri içine kızların da girmiş, bulunduğunu ve bu kadın kelimesinin umumi bir tâbir olduğunu açıkça ifade etmiş bulunmaktadır.

Fahri Ağaoğlu arkadaşımızın teklifine gelince; ne bileyim, bu gibi hâdiseleri önlemek, ahlâki zabitanın, emniyetin vazifesidir. Takrirlerinde yazılı olduğu veçhile, (Sırnaşma yolu ile sarkıntılık) tâbirinin madde içine girmesine bize imkân bulunmamaktadır efendim.

REİS — Devlet Bakanı buyurun.

DEVLET BAKANİ CELÂL YARDIMCI (Ağrı) — Vazgeçtim.

REİS — Pertev Arat, buyurun.

PERTEV ARAT (İzmir) — Sözeü arkadaşım bu nevi suçların şahsi şikâyete bağlı bulunmasını aile mahremiyeti esbabı mucibesine bağladılar.

Arkadaşlar, cemiyet hayatında aile hukukundan evvel âmme hukuku gelir. Sözeü arkadaşımızın esbabı mucibesini kabul edersek on beş yaşındaki çocukların ırzına geçilmesini, alikoyma suçlarını da şikâyete tâbi tutmak lâzımgelir. Ahmet Gürkan arkadaşımızın dediği gibi, bu hastalık halini almıştır. Fabrikaların önünde birtakım haneberdüşlar, mekteplerin önünde birtakım serseriler kızların ve çocukların

yollarını kesmektedirler. Polis vazifesini yapamaz, çünkü iş şahsi şikâyete bağlıdır. Kızcağız şikâyet edemez ve suçlu suçunu devam ettirir ve birçokları bu kızların ar belâsı şikâyet edemeyeceklerini bildikleri için taarruzlarına devam ederler. Büyük bir derde deva olacak olan Kâmil Boran arkadaşımızın bu teklifini kabul etmek yerinde olur.

425 nci maddeye gelince; ikinci bir madde ile 425 nei maddedeki 421 kaydının kaldırılması mümkün olur. Arkadaşımın büyük bir ihtiyaca cevap verecek olan bu taktirinin kabulünü rica ediyorum.

REİS — Abdürrahman Fahri Ağaoğlu.

ABDÜRRAHMAN FAHRİ AĞAOĞLU (Konya) — Arkadaşlar, benim teklifimde geçen «sırnaşma» kelimesine dokunulmamış olsaydı tekrar söz almayıcağım. Bu, halis Türkçe bir kelimedir. Eğer ben bunun yerine musırnan, ısrarla veya buna benzer bir kelime teklif etseydim komisyon sözcüsü arkadaşımız, alışılmış bir kelime olduğu için bir şey söylemeyecek, itiraz etmeyecekti. Kanunumuzda (Müstehcen), (hayasızca) kelimeleri vardır. Bunların mânasını tatbikat tâyin eder, kanun izah etmez. Sırnaşma, halis Türkçe bir kelimedir, müstehcenden ve hayasızcadan, daha fazla yayılmış ve iyi bir kelimedir. Bu suçlar esasen köylerde ve kasabalarda işlenen suçlardan değildir; şehirlerin, bilhassa İstanbul, Ankara ve İzmir gibi büyük şehirlerin ıstırap mevzuudur. Benim teklifim kabul edilirse bu ıstırapa bir nihayet verilmiş olunacaktır. Bu halde kimse cesaret edip de bir kızın, bir kadının arkasından koşamaz, söz atmak cesaretini gösteremez.

REİS — Abbas Çetin.

ABBAS ÇETİN (Kars) — Arkadaşlar; her iki teklifin de hoş giden, gitmiyen tarafları vardır. Bu ıstırap içtimaidir, ailevidir. Bu suçları tamamen kanunun müeyyidelerine terketmekle önliyameyiz. Bunu cemiyetin, ailenin mahremiyetine ve hususiyetine terketmek lâzımdır. Bendeniz bu nevi fiillerin re'sen takibine taraftar değilim.

En esaslı sebep şudur ki, eğer bunları re'sen takibe tâbi tutarsak ve müddeiumumiler ve onlara vekâleten polis takip ederse korkarım ki bundan sonra kadınlarımızı, kızlarımızı birisinin sarkıntılık iddiasıyla şahit olarak mahke-

meye göndermesi korkusu ile evimizden çıkarılmıyacağız. Evet, öbür şıkta belki mektebin kapısında, sinemada, otobüste, tramvayda bâzı ahlâksızlıklar vardır ama bunlar bir cemiyetin terbiyesi yükseldikçe önlenir. Onun için bu mesele üzerinde biraz hassas olmamız lâzımdır.

BURHANETTİN ONAT (Antalya) — Arkadaşlar, üşümekten, nezle olmaktan korkup elini, yüzünü kapamaya benzedi bu iş.

Cemiyetin ıstırap çektiği bir tecavüz mevzuu vardır. Yok karakola gitmek var diye bu işten nasıl vazgeçeriz? Bir gider, iki gider nihayet onun cezasını görür, korkar ve hâdise önlenmiş olur.

Şimdi, muhterem arkadaşlar, bu iş şikâyete bağlı olursa nasıl önlenir? Tasavvur edin, mektebinden çıkmış evine gitmekte olan 12 - 13 yaşında genç bir yavrucak bir serserinin tecavüzüne uğradı. Bu çocuk bir defa şikâyet etmesini bilmez, ikincisi kanuni ehliyeti haiz değildir. (Babası etsin sesleri..) Velisi, babası şikâyet etsin. Kimi?.. Çocuk eve gidecek, baba bana yolda bir adam tecavüz etti diyecek, baba gidip o adamı arıyacak.

Hayır arkadaşlar; Hükümet bu kanun çıktıktan sonra bu mevzuu ele alarak ahlâk zâbitası memurlarını takviye etmeli, tramvayda; otobüste, trende, trolleybüste ve mektep önlerinde ahlâk zabıtası memurları koydurarak, sivil zabıta memurları koyarak bu gibi tecavüzde bulunacak olanları hiç bir şikâyete lüzum görmeden enseleyip adaletin pençesine teslim etmeli. Yoksa bu edepsizliğe çare bulunamaz, bu tecavüzlerin önüne geçilemez ve bî kanunun maddesinin istihdaf ettiği gaye de hâsıl olmaz ve nihayet kanunun bu maddesini koymaya ve konuşmaya da lüzum kalmaz arkadaşlar; (Alkışlar.)

RÜKNEDDİN NASUHİOĞLU (Edirne) — Efendim, bu mevzuun iki tarafı da haklıdır, öyle görünüyor. Yani re'sen takibat yapılırsa bâzı aileler, Abbas Çetin arkadaşımızın söylediği gibi, endişe duyarlar; ama diğer taraftan da cemiyetin selâmeti bakımından bu izacın bu terbiyesiz hareketlerin de önüne geçmek lâzımdır. Bu itibarla bendeniz maddeyi olgun görmüyorum. Nasıl ki Ceza Kanunumuzda nağra atmak fiilinden dolayı ortada hiçbir mağdur olmadığı halde, cemiyet mağdur olmuş diye re'sen takibat yapıyoruz, tıpkı bunun gibi, bir yerde bir kargaşalık, bir tecavüz oldu-

ğu takdirde mağdurun ismi, hüviyeti meydana çıkmadan, karakola, mahkemeye onu düşürmeden buna bir şekil vermek lâzımdır. Türk ailesinin kızları, kadınları gecenin her hangi bir saatinde kendi evinin sofasında gezer gibi rahat gezme hakkını da haizdir. Bu gibi terbiyesiz hareketleri durdurma bakımından bunun tanzimi gerekmektedir. Onun için maddeyi komisyona iade edelim, komisyon her iki tarafı telif ederek getirsin ve hattâ mağdurun hüviyetini gizliyecek tedbirleri de teemmül eylesin. Haddizatında esas teklif doğrudur, mahzurlarını kaldıralım, mâruzatım bundan ibarettir.

REİS — Mazhar Özsoy. (Vazgeçti sesleri).

Komisyon.

KOMİSYON SÖZCÜSÜ ŞEMİ ERGİN (Manisa) — Muhterem arkadaşlar; maddenin komisyona iadesi bir hal şekli bulmak değildir, mesele aile kadınına vâkı tecavüzün şahsi şikâyete bağlı olup olmaması keyfiyettir. Her iki halde mütecevize tatbik olunacak muamele hukukiyenin aynı seviyede mütalâa edilmesine bence imkân mevcut değildir. On beş yaşından küçük bir kızın ırzına geçme hâdisesi karşısında bunu şahsi şikâyete bağlı tutalım yollu mukayeselerin bu madde ile bence bir münasebeti bulunmaması lâzımgelir. Elbette sarkıntılık ve söz atma hâdiselerinin çoğalması karşısında üzülmekteyiz. Ama benim aileme söz attı diye polis benimi ailemi akşam üstü sokakta gezerken alıp karakola, oradan mahkemeye götürmesine hiçbir hakkı yoktur. Ailenin ahlâk ve namus telâkkisine göre karar verebilmek evvelâ kadına, küçük ise küçüğün babasına veya annesine ait bulunması lâzımdır.

İstirham ediyorum, maddeyi aynen kabul buyurunuz. (Alkışlar, reye, reye sesleri).

REİS — İzzet Akçal.

İZZET AKÇAL (Rize) — Muhterem arkadaşlarım; ben yalnız kanun sistemine dokunmak isterim.

Türk Ceza Kanununun 425 nci maddesinin tadili mevzuubahis olmuş olsa idi bu mevzuda konuşmak yerinde olurdu. Ama 425 nci maddeyi ilgilendiren husus diye bir tadil teklifi bulunmadığına göre, bu maddede yapılacak bir tadil, kanunun tanzim ve tertibini tamamiyle bozmuş olacaktır.

Binaenaleyh, bu arkadaşlarımızın 425 nci maddenin tadili hakkında bir teklifle Büyük

Millet Meclisine müracaat etmeleri lâzımdır. Aksi takdirde hatalı bir yol üzerinde bulunuyoruz 421 nci maddeye ilâve yapmakla kanunun sistemini tamamiyle bozmuş olacağız.

Mâruzatım bundan ibarettir. (Reye, reye sesleri).

REİS — Feridun Fikri Düşünsel.

FERİDUN FİKRİ DÜŞÜNSEL (Bingöl) —

Efendim, mevzu hakikaten naziktir. Şöyle arz edeyim; şimdi bu işi bu kadar ele geçtikten sonra tatbikatta bunun bu şekilde, yani şikâyete bağlıdır tarzında birtakım mütalâatı hukukiyeye istinat ederek çıkarsa, bence bu gibi hareketlerde bulunanlar adına açık bono verilmiş gibi bir durum hâsıl olabilir. Şimdi bu müzakeratı herkes takip etmektedir, türlü türlü insanlar da cemiyetin içinde var. Filhakika hukuki bakımdan mevzu 425 nci maddeye taallük eder, fakat bu madde huzura gelmemiş, bir tadile mevzu olmamıştır. Binaenaleyh mademki mevzua bir kere el atılmıştır, Sayın Rükneddin Nasuhioğlu biraderimizin işaret ettikleri gibi, bu iş iki cepheden mütalâa edilmek lâzımgelir. Bir cephesi - ben de deminden beri bu noktaya meyil etmekte idim - şikâyete bağlı olduğu için kadını, çocuğu, aileleri, bir edepsizin yaptığı bir halt yüzünden karakollarda süründürmek yönünden arzettiği tehlikeyi bendeniz de idrâk ediyorum. Binaenaleyh bu noktayı derpiş etmek lâzımdır. Fakat beri tarafta, demin Pertev Arat'ın söylediği gibi, karakollarda veya mekteplerin önünde bulunan bir sürü erazili ne yapacağız? Zabıtaya emir veriliyor, gazetelerde hep okuyoruz, hattâ İstanbul ve Ankara kız mekteplerinin adeta önünü kuşatmış haydutlar, şakiler vardır; bunlara zabıta nasıl mukavemet edebilir? Onun için ben çok istirham ediyorum, dâva buraya gelmişken, Meclisi Âli bu işe el atmışken, Sayın Rükneddin Beyin buyurduğu gibi, bunu komisyona verelim, komisyon, dört başı mamur, her iki cephesini mütalâa ve mezcü telif eder şekilde bir metin vücuda getirsin. Yoksa bu müzakerenin hariçteki inikâsatı neticesinde kız, kadın, çocuk veya kocası veya babası şikâyet etmiyecek ve demin arzettiğim bir sürü erazil ve haydutlar yine bildikleri gibi şakavet edecekler. Buna Yüksek Meclis nasıl razı olabilir? Onun için Rükneddin Beyin teklifi veçhile komisyona verelim. Bu iş iki taraftan ele alınsın.

Sayın sözcü, Meclis istikamet versin dedi. Meclisin istikamet verışı şöyle olmalıdır : Bir taraftan alâkalının şahsiyeti ve hüviyeti mahfuz yani mektum kalmalı, diğer taraftan zabitanın eline bir silâh vermeliyiz.

Arkadaşlar bilvesile arzedeğim ki, bugün bu memlekette tenkil cihazları zayıftır, zabitanın elinde kâfi derecede kanuni salâhiyet yoktur: bu silâhla cemiyeti, zabıtayı takviye etmek lâzımdır. Ceza Kanununun hikmeti nedir? Demir Ahmet Başbüyük çok güzel söyledi, biz ibreti müessireyi yaşatmaya çalışıyoruz. Mevzu elimizdedir. İstirham ederim, iki başını telif etmek üzere bu maddeyi komisyona verelim.

REİS — Üç arkadaşımız söz istemiştir. Kifayeti müzakere takriri vardır. Komisyon başkanı ile bir arkadaşımıza söz verdikten sonra takriri reye arzedeceğim.

KOMİSYON BAŞKANI HALİL ÖZYÖRÜK (İzmir) — Muhterem arkadaşlar, bu mesele minelkadim daima münakaşa mevzuu olan bir meseledir. Her zaman ele alındığında lehte, aleyhte söz söylenir ve bir birini ikna edebilecek vaziyetler olur. 1926 senesinde yürürlüğe girmiş olan bu madde şikâyetnameye bağlı olarak bugüne kadar yürümüştür. Komisyona geldiği zaman yine üzerinde arız, amik konuşuldu, lehte ve aleyhteki noktai nazarlar mukayese edildi. Ve ekseriyet bunun yine eskisi gibi şikâyetnameye bağlı olmasını ehven gördü. Şimdi bütün konuşan arkadaşlarımız, kendi noktai nazarlarına göre, hakikaten burada birer hâdiseden bahsetmektedirler. Bu hâdiseler vuku ve şekli hüdusu itibariyle ele alındığı zaman hakikaten kendilerine hak verilir. Şimdi bendeniz de bir hâdiseden bahsedebilirim. Köprü üzerinde, bu kadar kalabalık bir yerde giden, namuskâr bir ailenin faziletli bir hanımı bir külhanbeyinin tasallûtuna uğramıştır. Söz atmıştır veya sarkıntılık etmiştir. Karşıdan polis gördü, mütecevizi yakaladı. Köprü üstünde zabıt tutulamaz. İkisini de alıp karakola götürmeye mecburdur. Yakın karakol ya Eminönü veya Karaköy karakollarıdır. Karakola kadar mütecevizle tecavüze uğrıyan hanımefendi beraber bir kafiye halinde gideceklerdir. Belki hanımefendiyi tanıyan kimseler zuhur edecek veya meraklılardan bu vaziyet nedir diye peşlerine 8 - 10 kişi takılacaktır. Bir kafiye halinde karakola gideceklerdir. Netice ne olacaktır?

İfadeler alınacak, ikametgâhlar tesbit edilecek, eürnümeşhut mahkemesine sevkedilecektir. Mahkeme faaliyette ise karokoldan mahkemeye, gideceklerdir. Suç âmme hukukunu alâkadar eder, ne hanımefendi kaçabilir ve ne de müteceviz... Mahkemede geceye kadar meşgul olacaklar. (Peki, ne olacak sesleri).

Yani ne kadar mukayese edilirse edilsin hangisi daha ehvendir. Her taraf noktai nazarını ileri sürdüler, tasvir ettikleri hâdiseler itibariyle kendisine hak verecek mahiyettedir. Binaenaleyh bu mevzu, komisyonca tetkik edilecek bir mevzu değildir. Bu mevzu minelkadim muhibi münakaşa olan bir mevzudur. Binaenaleyh takdiri Yüksek Heyetinize bırakmaktan başka çare yoktur.

Fahri Ağaoğlu arkadaşımın bir teklifi nazarı dikkatimi çekti. Sırnaşma tâbiri bu tâbir terim olarak kanunumuzun içine girmemiştir. Söz atmak başka, sarkıntılık başkadır. Bunların medlûlü mefhumu tâyin edilmiştir. Fakat kanuna sırnaşma diye bir terim koymakla mahkemeleri birçok yanlış yollara sevk etmek ihtimali pek kuvvetlidir. Eldeki Ceza Kanununda mevcut söz atma, sarkıntılık tâbirleri bu medlûl ve mânayı ifade etmiyor mu? Bunlar belegan mâbelâğ ifade ettiğine göre yeni bir terim kabul etmenin hiç yeri olmadığı kanaatindeyim. Binaenaleyh komisyona vermenin de bir faydası yoktur, muhterem arkadaşlar.

REİS — Burhanettin Onat.

BURHANETTİN ONAT (Antalya) — Muhterem arkadaşlar, son konuşmalardan sonra komisyonla Meclisin noktai nazarları arasındaki mübâyanet çok açık şekilde ortaya çıktı.

NUSRET KIRIŞCIOĞLU (Çanakkale) — Meclisin tamamının aynı fikirde olduğunu nereden biliyorsun?

BURHANETTİN ONAT (Devamla) — Müsaade buyurun, benim telâkkim bu merkezdedir. Yalnız, siz kürsüde sık sık konuşan bir hatip sıfatıyla hatibin sözünü kesmenin, onun cereyanı kelâmı üzerinde nasıl bir tesir yaptığını bilmeniz lâzımgelir. Rica ederim, yapmayın bunu.

Şimdi arkadaşlar; bu gibi gençlere karşı vâkı olan sarkıntılıkları, tecavüzleri muhterem komisyonun ferdî bir mesele olarak telâkki ediyorlar, Ferdî bir tecavüz olarak telâkki ediyor-

lar. Bunun için de yapılacak takibatın, ancak şikâyete bağlı olması lâzımgeldiğini düşünüyorlar. Komisyonu bu gibi tecavüzlerin şikâyete bağlı olması cihetine sevkeden âmillerden ikincisi de tecavüze uğrıyanın da, karakola davet edilmesi gibi mâruz kalacağı muameleler dolayısıyla uğradığı bu tecavüzdün onun da müteessir olabilmesi keyfiyettir. Doğrudur arkadaşlar. Komisyonun bu mülâhazasına, bu endişesine ıstırap ederim.

Fakat evvelâ şunu nazarı itibara almak icabeder ki, bu ıstırap, ferdî değil, mâserîdir. Cemiyeti alâkadar eden bir mevzudur. Bir genç çocuk veya kız tecavüze uğradı mı, incinen yalnız onların şahısları değil, bütün cemiyettir. Birisi tarafından otobüste, tramvayda bir tecavüze uğrıyan şahıs müteessir olduğu gibi uğramıyan genç ve onun ailesi de hemen hemen aynı teessürü duymuş demektir. Böye bir hâdiseye şahit olan bir aile, aman kızım bundan sonra 6 - 7 den sonra sakın sokağa çıkma! Bugün tecavüze uğrıyan birini gördüm. Allah esirkesin bizim de bir gün başımıza böyle bir belâ gelir, der. Çocuğu geç kalsa ebeveyn meraka düşer. Huzursuzluk umumidir. Bu şekilde cemiyetin hissettiği ıstıraptır ki, bu kanunun Meclise sevk edilmesine âmil olmuştur. Bunun için tecavüze uğrıyan mahkemeye götürülür, ifadesi alınır diye bu işten vazgeçecek olursak, bir arkadaşımızın buyurduğu gibi hattâ mütecevizleri teşvik etmiş olacağız. Tatbik şekli hususunda Muhterem üstadımız Halil Özyörük biraz ne bileyim ben, fazla mübalağalı şekilde ifade ettiler. Belki de bugünkü tatbikat böyledir. Fakat Hükümet isterse tecavüzü önleme mevzuunda tecavüze uğrıyanı tecavüz edenle aynı muameleye tâbi tutmamak gibi usuller ihdas edebilir, tecavüze uğrıyanı uzaktan takip edip tenha bir yerde adresini öğrenip karakola davet edebilir. Usulü de biz burada vaz'ederiz. Her şeye hâkimiz. Buna bir çare bulunabilir. Tecavüze uğrıyan insanın şeref ve haysiyetine hiçbir nakîsa göstermiyecek ve sadece hicabını incitecek bir muameleden dolayı bütün memlekete ıstırap veren bir mevzuun devam etmesine rıza gösteremeyiz, müsaade edemeyiz arkadaşlar.

Sonra, şahsi dâva olmayınca, kanunun hangi maddesi takibata mânidir, dediler.

Arkadaşlar, bir mevzu vardır ki, bir suç vardır ki, orada evvelâ hukuku umumiye ha-

rekete geçer, ondan sonra isterse şahsi hukuk da müdahale eder. Şahsi hukuk harekete geçmedi diye, sopa ile kafası yaralanan, bıçak ile bağı delinen bir adam şahsi dâvamdan vazgeçiyorum, demesi ile müddeiumumi bu adamın yakasını bırakır mı arkadaşlar? Hukuku umumiye vazgeçer mi? Bir bıçak ile bir adamın bağını delen, bir sopa ile bir insanın kafasını kıran ve nihayet genç ve körpe bir yavrunun hicabını kanatan, izzetinefsini, namusunu yaralıyan, hicabını yaralıyan mütecevizin tecavüzü neden şikâyete bağlı olsun? Mânevi bünyeye hiç kıymet vermez mi olduk arkadaşlar? izzetinefsini bir küçükük bıçak sıyrığı kadar yaralıyan ve buna kıymet vermeyen bir cemiyetin âtisine şüphe ile bakmak lâzımgelir arkadaşlar. (Alkışlar).

REİS — Müzakerenin kifayeti hakkında takrir vardır, okutacağım.

NAİL GEVEÇİ (Aydın) — Usul hakkında.

REİS — Buyurun.

NAİL GEVEÇİ (Aydın) — Muhterem arkadaşlar, Türk Ceza Kanununun 99 ncu maddesi ile 425 nci maddesi Yüksek Huzurunuza gelmediğine göre biz bu maddenin tadili ile re'sen takibe tâbi tutamayız.

425 nci maddenin tadili, Yüksek Huzurunuza gelmemiştir. Bu madde ile 421, 422 ve 423 ncu maddelere göre takibat icrası, şahsi dâvaya bağlıdır. Bu tadil edilmedikçe konuştuğumuz 421 nci maddedeki fiilleri re'sen takibata tâbi tutamayız.

Bu itibarla Ceza Kanununun umumu görüşülürken bu hususu göz önünde bulundurmak icabeder.

Yüksek Reisliğe

421 nci maddenin görüşülmesi kâfidir.

Oya vaz'ını rica ederim.

Afyon

K. Özçoban

REİS — Talât Vasfi Bey.

TALÂT VASFİ ÖZ (Ankara) — Arkadaşlarım, hakikaten memleketin çok önemli dertlerinden birisi konuşulurken, Yüksek Riyaset makamından vâkı tebliğ nazaran daha üç arkadaşımız söz istemiştir. Bunların da konuşmasına izin vermenizi rica ediyorum. Esbabı mucibe olarak da Yüksek Heyetinize bir iki kelime ile iki misal arzedeceğim.

Birisi; Danimarka, İsveç ve Norveç camiasına dâhil bulunan memleketlerde her hangi bir kimse, genç veya yaşlı bir kadına en ufacık şekilde, târiz mahiyetinde bir söz sarf ederse o memleketler kadınının polise bir işareti mütecevizi tevkif etmek için kâfi bir sebep teşkil eder. (Bravo sesleri, alkışlar) Ve bilhassa şuna işaret etmek isterim ki, bu memleketlerde katiyen bir tek kelime ile de olsa, harfendazlık yoktur.

Efendim, bir de memleketimizdeki bir müşahedemi arz edeyim. Bir doktorun hanımı gözümün önünde Anafartalar Caddesinde üç dört gencin tasallûtuna mâruz kaldı. Bu kadın polise yalvarıyor beni bunların elinden kurtarın diye. Polis şikâyet etmiyorsunuz diye

REİS — Yeterlik aleyhinde konuşmuyorsunuz.

TALÂT VASFİ ÖZ (Devamla) — Yeterlik aleyhinde konuşuyorum efendim. Evet şikâyet etmiyorsunuz diye alâkadar olmuyor. Kadın feryat etmesine rağmen bu üç dört delikanlının elinden alınmamıştır. Bugün ona yarın bizim başımıza gelecek olan bu ıstıraplarımızı burada terennüm edeceğiz. Çok rica ederim yeterlik takriri aleyhinde reylerinizi kullanın.

REİS — Müzakerenin kifayeti hakkındaki takriri reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Konuşmaya devam ediyoruz.

MUHİT TÜMERKAN (Sinop) — Arkadaşlar, şikâyete bağlı olsun, veya re'sen takip edilsin, diye ileriye sürülen iki noktai nazar görünüşte tamamen haklı sebeplere dayanıyor. Bilhassa hukukçu olmıyanların bu işin içinden kolay çıkacaklarını tahmin etmiyorum. Burada bir kısmımız, takip, şikâyete bağlı olduğu takdirde, genç kızlar ve kadınlar karakola gitmekten çekiniyorlar diye, bunu re'sen takip edelim diyoruz. Fakat re'sen takip ettiğimiz zamanda da mağdurların gene şahit olarak mahkemeye veya karakola gitmelerine lüzum olduğuna göre, arada bir fark kalmamış oluyor.

Şimdi meselenin en üzücü tarafı, gerek şikâyete bağlı olsun ve gerekse re'sen takibe tâbi tutulsun, bir sarkıntılık veya bir söz atma hâdisesinin izaç vasfının hemen her zaman mevcut oluşu ve o şekilde devam etmesidir. Şurada, her hangi bir genç kıza söz atma meselesinde, polis

veya her hangi resmi bir memur, sen bu kıza söz atmayacaksın diyemiyor, sen onunla konuşmayacaksın demek mânasına alınır diyor.

İşte burada en mühim eksik ortaya çıkıyor. Kanun, hiç olmazsa, polis, mahkemeye gitmeyi göze alamıyan bir kadına karşı, sarkıntılık yapan adamı menetmek ve kadının işareti üzerine süştürmek salâhiyetine malik olmalıdır. Hukukçuların, ve bu işle meşgul olanların bir kısmı kanunun bu noktasında buraya bir hüküm koymak ve kadınları zabitanın himayesi altına koymak mümkündür dediler; diğer bir kısmı ise hele komisyon, bu işin Polis Vazife ve Salâhiyet Kanununun bir maddesinin tadili sırasında nazara alınabileceğini ve alelâcele onun tadilini getirmek suretiyle meselenin halledilebileceğini bana söylediler.

İşin gecikmeye tahammülü olmadığına göre şikâyete bağlı olma, veya re'sen takip meselelerini münakaşasını şimdi ikinci plânda bırakalım; Bugün olduğu gibi bunu şikâyete bağlı suç olarak nazarı itibara alalım, ve şikâyete kadar da polisin menetmek hakkı vardır diye hüküm koyalım.

Hâdis, iki kişi arasındaki görüşmenin men'i değil, bir insanın izacının men'i olacağına göre, polise verilecek bu şarta muallak salâhiyetin çok yerinde olacağına kaniim.

Takibin şikâyete bağlı olmasını kabul ettikten ve polise menetme hakkını verdikten sonra bir hal şekli daha olabilir: Hatırlarsınız bilâhara takibat yapılabilmesi için diğer bir maddede bir hüküm koymuştuk, onu burada da emsal olarak alabiliriz. Mağdurun muvafakatini almak şartıyla re'sen takibat imkânını vermek de zannederim ki, işi daha kolaylıkla halledecektir. Mâruzatım bundan ibarettir.

REİS — Komisyon.

ADALET KOMİSYONU ADINA SEMİ ERGİN (Manisa) — Efendim, huzurunuzu sık sık işgal ettiğim için özür dilerim ve fakat hissi konuşmalar arasında hakikaten bir prensibin ihlâl edilmesi korkusu ve endişesiyle huzurunuzu işgal etmiş bulunuyorum.

Evvêlâ Sayın Doktor Talât Vasfi Öz'ün getirdiği misale temas edeyim. Hepimizi sürükleyici bir konuşma, bizi heyecana getirecek bir konuşma ama, burada kabahat kanunun noksanlığında değil, bu hâdisenin vukuu karşısında oradaki polis memurunun vazife ve salâhiyetle-

rini bilmemesinden ileri gelir. Eğer doktor hanım bu vaziyeti polis âmirine ihbar ve şikâyet etmiş olsa idi o polisi - tahmin ederim ki, - cezasız bırakmazdı. Bu demek değildir ki, sokakta bir sarkıntılık vukuunda polis müdahale etmez. Bana sarkıntılık yapıyor dedikleri zaman, bize bir dâva arzuhali ile müracaat edin demek polise yakışır bir hareket değildir. Bugünkü mevzuat içinde sarkıntılık, polisin re'sen müdahale etmeyeceği bir hareket değildir. Efendim, şu nokta üzerinde durmak isterim. Komisyonumuzun Sayın Reisi Halil Özyörük'ün söylediği gibi, belki bu madde münakaşa edilebilir. Lehte ve aleyhte birbirlerimizi ikna etmek mümkün olabilir. Fakat 425 nci maddede bunun şikâyete bağlı olduğunu yazmış olması karşısında, 421 nci maddede buna aykırı bir hüküm vaz'etmemize inkân mevcut değildir. Sayın Kâmil Boran arkadaşım demektedir ki, ben bu maddenin tadilini istedim. Tadil olarak karşımıza gelen bu maddeler arasında görüyoruz ki, Kâmil Boran arkadaşımızın, bütün formaliteleri ikmal edilerek huzurunuzda gelmiş bir tadil teklifi mevcut değildir. Şu halde Kâmil Boran arkadaşımız yeni bir tadil teklifi ile Meclise müracaat etmelidir.

Burada bâzı arkadaşlar komisyonumuzun reddetmiş bulunduğu maddeleri de - usule aykırı olarak - benimsemiş ve müzakere ve münakaşasına girmiş bulunuyorlar. Komisyonumuzun muhik sebepler dolayısıyla üzerinde fazlaca ısrar ettiği ve yine sizin namınıza hareket eden arkadaşlarımızın getirmiş oldukları bu maddeyi hukuk prensiplerinin zedelenmemesi için, lütfedin de bu husustaki takrirleri reddederek işbu maddeyi kabul buyurun.

KÂMİL BORAN (Mardin) — Arkadaşlar; ben, komisyon sözcüsünün bu şekilde konuşması kadar garip bir şey tasavvur edemiyorum.

Bendenizin, 421 nci maddenin Tük Ceza Kanunundan çıkarılması hakkındaki teklifim İçtüzük hükümlerine tamamen uygundur. Bu şekilde takdim ettiğim tadil teklifimin tadil edilecek maddeler arasına girdiğini, komisyon müzakere edildiğini arkadaşlarım bilirler. Buna matbuatı da işhad ederim.

Benim tadil teklifim buraya gelmemiştir ve neden tasarıya girmemiştir, bunu anlıyamıyorum. Arkadaşım o gün komisyonunda bulunmamış olabilir.

Teklifim tamamen İçtüzük hükümlerine uygun şekilde yapılmıştır. (Geri aldım sesleri) Hayır, geri almadım.

Sayın komisyon başkanının bir tek sözüne cevap vereceğim. Kafile halinde bir aile köprüden karakola gidiyor şeklindeki sözleri vâkıalara nугun değildir.

REİS — Kâmil Bey usul hakkında.

KÂMİL BORAN (Devamla) — Peki efendim. Ben teklifimi İçtüzük hükümlerine uygun bir şekilde yaptım. Eğer yapmamış olsaydım yüksek huzurunuzu bir dakika bile işgal etmedim.

REİS — Usul hakkında komisyonun bir mütalâası var mı?

Ko. SÖZCÜSÜ SEMİ ERGİN (Manisa) — Hayır efendim.

REİS — Abbas Çetin.

ABBAS ÇETİN (Kars) — Arkadaşlar, mesele genişledi. Bir kısım arkadaşlarımız sarkıntılık fiillerinin re'sen takibe tâbi tutulmasını gayet belîğ ve muhtelif şekilde ifade ettiler. Ben onların noktai nazarını tekrarlamıyacağım. Onlar kendi noktai nazarlarını tekrarladılar. Bir kısım arkadaşlarımız bu işin asla re'sen takibe tahmmülü olmadığı kanaatindedirler. Meselede benim de katî kanaatim bu olduğu için re'sen takibe mi tâbi tutulsun, şikâyete mi bağlı olsun, yoksa ortalama bir formül mü bulunsun diye komisyona gitsin, buna ben asla taraftar değilim. Komisyon ne yapacak? Biz komisyona verince komisyon bizim reylerimize hâkim midir, bizim temayülümüze göde şöyle olsun mu diyecek? Dört başı mamur tâbirinin bu hâdiseye tatbikına imkân yoktur.

Genç bir kız akşam üzeri basit bir iş için dışarı gönderilmiştir. Muayyen bir zaman içinde dönecektir. Dönmemiştir. Efendim yolda sarkıntılık olmuştur, bunun için karakola, mahkemeye götürmüşlerdir, bu, cemiyetin nizamını, ahlâkını bozan bir şeydir. Bâzı kimse-ler kızına veya ailesine rasgele bir adamın söz atmasının şerefi ve ahlâkı üzerinde ufak bir tesir ıera etmez diye düşünür, şunun bunun bu gibi telâkkileri vardır. Onun için rızası hilâfına karakola, mahkemeye, müddeiumumiye götürmeye, onu sürüklemeye kimsenin hakkı yoktur. Binaenaleyh mağdurun rızası hilâfına müteceviz ile mağdurun müddeiumumiye götürül-

mesi, polisin müdahalesi, kanaatimce doğru değildir ve hattâ üzerinde dahi konuşmak doğru değildir. Toplu olarak, otobüste, şurada burada olan tecavüzler ise :

Arkadaşlar, bizim mevzu usul ve kaidelerimiz vardır. Adli hâdiselerde polisin müdahalesi muayyendir. Toplu yerlerde vâkı sarkıntılıkta mağdur olan kimsenin karakola, müddei-umumiye gitmesi lâzımdır. Her hangi bir vatandaşın kızı toplu bir yerde, bir cemiyet içinde sarkıntılığın hedefi olmuşsa, mağdur olmuşsa zorla karakola götürmeye ne hakkı vardır? Adam gitmek istemiyor. Şu gitmez, bu gitmezse, sarkıntılık hâdisesi vukua gelmiştir veya gelmemiştir, bunun ispatı mümkün olmaz.

Binaenaleyh bu şık, binnetice tıpkı birinci şık gibi karakola gitmeyi, kendisine sarkıntılık vukua geldiğini şuyulandırmayı istemiyen kimseleri arzuları hilâfına müddei-umumiye veya karakola götürmeğe cemiyetin hakkı yoktur.

Bunların dışındaki nokta üzerinde hassasiyetle durmak lâzımdır. İster ferdî sarkıntılık olsun, ister toplu yerde olsun. Ne zaman suç vardır? Bunu kim takdir edecektir? Ortada hiçbir suç yoktur, kanunun tâyin ettiği unsuru muhtevi suç yoktur fakat polis sarkıntılık suçudur diye karakola götürüyor. Buna nasıl cevaz verilir?

Arzım şudur : Ferdî sarkıntılık ve toplu yerde sarkıntılıkta re'sen takibata imkân vermek doğru olmayacağı gibi ortada suç yokken polisin suç vardır, diye birtakım kimseleri günlük işlerinden alıkoymaya cevaz yoktur. Bu itibarla hiçbir suretle maddenin komisyona gitmesine ve işin re'sen takibe tâbi tutulması şikkının mütalâa edilmesine cevaz yoktur. Onun için işi daha fazla uzatmadan, reye koyup kesip atmak lâzımdır.

REİS — Vacid Asena.

ADALET KOMİSYONU ADINA VACİD ASENA (Balıkesir) — Muhterem arkadaşlar, Ceza Kanununun tadiline mütedair bulunan teklifler arasında şimdi müzakere edilen maddede şu esaslar dairesinde izaha çalışacağım.

Buna tekaddümen arzedeğim ki, Ceza Kanunu 592 maddeden müteşekkildir. Büyük Meclise tadil teklifi mahiyetinde olarak sevkedilen maddelerin yekûnu ise 102 maddeden ibarettir, tadil teklifini muhtevi lâyahalarda,

Ceza Kanununun muhtelif baplarını ve fasılları alââkadar eden hükümler vardır. Kanun tekliflerinin mahiyetlerine nazaran ana hatlar mevzuunda, Ceza Kanununun vaz'etmiş olduğu prensipler üzerinde komisyon tevakkuf edememiştir. Teklifler ancak, halen meriyette bulunan kanunun bâzı müeyyidelerinin az olduğu kanaatine varıldığı için bunların teşdidine mâtuf olarak tetkikinize sunulmuştur. Bu hususu tebarüz ettirdikten sonra, sözlerimi esasla intikal ettiriyorum, Ceza Kanununda şikâyete bağlı olan muhtelif fiiller mevcuttur. Bunlar başlıca Ceza Kanununun; 5, 6, 253, 308, 364, 421, 422, 423, 440, 441, 478, 480, 482, 494, 508, 509, 511, 551, 552, 554 neü maddelerini teşkil ediyor.

Arkadaşlar, bu arzettiğim maddeler arasında meselâ evlenme va'diyle 15 yaşını dolduran bir kızın kızılığı bozulduğu takdirde bu fiil mütecasiri aleyhine âmme hukukunun harekete geçebilmesi ancak, mağdurun şikâyet etmesine bağlıdır. Yine bu meyanda ve şimdi müzakere mevzuu olan maddeyi takibeden ve teklifler arasında bulunan zina maddesiyle karıkoca gibi geçinmek fiillerini istihdaf eden maddelerde de suçtan zarar görenin alââkadarın şikâyet etmesi şart ve unsuru mevcuttur. İzdivaç va'diyle bozma fiili, zina fiili veya karıkoca gibi geçinme fiili, lâalettayin bir sarkıntılık veya söz atma fiilleriyle ölçüye vurulursa elbette kız bozma ve zina fiili ve aynı zamanda karıkoca gibi geçinme fiilleri cemiyet bünyesinde daha ağır akisler vücuda getirecektir. Ben kendi noktai nazarımı bu şekilde arz ediyorum. Bâzı arkadaşlarım bu fikre iştirak edemiyebilirler. Fakat her mebusun bir fikri vardır. Kanaatini burada serbestçe izhar eder. Bu kendisinin en tabii bir hakkıdır. Bendeniz sadece Ceza Kanununun şikâyete bağlı fiillerinin mahiyetini küçük bir mukayese ile belirttim. Takdir Yüksek Heyete aittir.

REİS — Celâl Yardımcı.

CELÂL YARDIMCI (Ağrı) — Çok muhterem arkadaşlarım, bir mebus arkadaşınız olarak söz almış bulunmaktayım.

Muhterem komisyon sözcüsü beyanında, Yüksek Meclisin göstereceği istikamette yürümek ve bir karara varmak mümkündür buyurdular. Şüphesiz ki Yüksek Meclisin istikameti ya bir karar halinde olur ve yahut müzakerelerden çıkan mu-

hassalaya göre komisyonun bir fikre sahip olup bir netice istihsal etmesi demektir. Kanaatime Meclisin bir saatten beri devam eden müzakerelerinden, komisyonu bir istikamete sevkedecek bir netice hâsıl olmuştur. Bendeniz de küçük bir noktayı ilâve edeyim.

Takdir buyurursunuz ki, kanunlar ihtiyacın cevabıdır. T. Ceza Kanununun tedvin edildiği günlerde ve hattâ 1950 rejimine kadar birçok faktörler vatandaşın üzerinde hâkimdi. Dayak, salâhiyetli karakola götürmek, salâhiyetsiz karakole götürmek, tehdit, korkutmak ve saire. Bugün bunların hepsi mürtefi olmuştur. Sadece bir hak, bir nizam dâhilinde hareketten başka bir silâh kalmamıştır. Şimdi mesele, bugünkü devre, bugünkü telâkiye bugünkü vatandaş hak ve hürriyetine göre, kanunun hükümleriyle hareket ederek hâdiseleri menetmek olduğu düşünülürse, izah buyurulduğu veçhile, sarkıntılık etmek, söz atmak, iffeti rencide edecek hareketlerde bulunmak, hakikaten ağır bir suç mudur, içtimai ve âmme hukukunu ilgilendiren bir suç mudur, değil midir, evvelâ bunu nazara almak icabeder. Bendeniz, bunun cemiyeti çok fazla rencide edici bir suç olduğu şekilde Yüksek Meclisin kanaatinin tezahür ettiği neticesine varmış mıdır? Mesele böyle olunca, bunu esaslî bir neticeye bağlamak zarureti vardır. Muhterem arkadaşlarımdan bir kısmı gayet haklı olarak, kanun sisteminin, yani kanunun esas bünyesinin haleldar olmaması mülâhazası ile bu işin düşünülmemesini ileri sürdüler. Meselâ buyurdular ki, 425 nci madde şikâyete bağlı suçları saymıştır.

Onun için 425 nci maddenin tadili istenmediğine göre, bu madde üzerinde bu tadilat yapılırken 475 nci madde haleldar edilmedi mi Bu, nassî kaatî, değil ki. Bu insan yapısıdır. İnsanlar ihtiyaçlara göre her zaman esaslî neticelere varabilirler. O kanunun zaruretleri, 425 nci maddede, şu şu suçların şahsî şikâyete bağlı olması esasını kabul etmiştir. Bugünkü zaruret, içtimai bir zarurettir. Heyeti Celileniz umurun mümessili olarak bu zarureti bugün görmektedir. 425 nci maddenin ruhu rencide edilmeden bir neticeye varmak mümkündür. Bir mesele kalıyor, muhterem komisyon arkadaşlarımızdan Vacid Asena Bey, evlenme va'di ile ırza geçme dâvasının açılması şahsî şikâyete bağlı iken, nasıl olur da bir sarkıntılık ve söz atmanın müd-

deumumilerce re'sen tâkip edilmesi esasını ileri sürüyorlar?

Muhterem arkadaşlar, evlenme vâdiyle ırza geçmek ve zina hâdiseleri, kısmen de tarafların rızasıyla vukua gelmekte ve hafi kalmaktadır. Cemiyet, aleniye çıkmıyan, âmme efkârını, âmme ruhunu alenen rencide etmiyen hâdiselerin elbette ki âlemi hafada kalmasını arzu eder. İşte «Şüyu vukuundan beterdir» atalar sözünün anlatmak istediği de budur. Ama bu hâdisede ne rızayı tarafeyn, ne de âlemi hafada vardır. Alenen falanın kızına, falanın ailesine otobüste, tramvayda, sokakta söz atılmakta, sarkıntılık edilmekte ve elle temas olunmaktadır. Bunu ötekilerle mukayese edersek, her halükârda, daha az zararlı görülmesine rağmen, onlara nazaran daha ağır takibata tâbi tutulması lüzumu neticesine varılır.

Şimdi bâzı hatip arkadaşlarım noktai nazarlarını izah sadedinde, Heyeti Celileyi ikna mevkiinde şiddetli misaller getirdiler.

Muhterem bir arkadaşım da; köprü üzerinde geçmesi muhtemel olan bir hâdiseyi, misal getirerek, bir cemmigafir halinde meşhut suç mahkemesine kadar intikal edecek bir vakanın bir aileyi rencide edeceğini söylediler. Mümkündür. Fakat zannederim biraz izam edilerek ifade edilmiş oldu.

Bir diğer arkadaşım, ailenin, çocuğun çocuğun mahkemeye sevk edilmesine ne hakkınız vardır, buyurdular.

Arkadaşlar; bunlarda kısmen hakikat payı mevcuttur. Yalnız bir meseleyi unutmamak lâzımdır. İşî mutlaka ve behemehal mahkemelik olarak düşünmek doğru değildir.

Şimdi ortada iki mesele vardır; suçlunun birisi şunu mülâhaza edecek; şu genç kıızı, şu anay rahatsız edersem, şikâyet olmazsa, mahkemeye gitmiyeceğim diyecek ve bu düşünce ona bu fiili işleyme cesaret verecektir. Diğer suçlu da, şikâyet olsun olmasın benim bu hareketim re'sen polisî veya savcının takibatına mâruz kalır diye düşünecek ve bu düşünce onun fiilî hareketini frenliyecek, önliyecektir, öyle bir mâna mevcuttur. Köprü üzerinden geçen şu genç kadına falân kimse bir tecavüzde bulunmak istediği zaman, nasıl olsa bu kadın ses çıkarmasa bile beni kanun enseler ve kanunda şöyle bir hüküm vardır, der. Şimdi, şahsî dâva açmakla açmamak arasında bir fark mevcuttur. Şahsî dâva açmanın birçok külfetleri

mevuttur. Bir kimse şahsi dâva açmak için delillerini tesbit etmeye, şahitlerini ikame etmeye ve mahkemeye gitmeye mecburdur. (Alkışlar). Ama bir suçlu, unumi hükümler dairesinde savcının takibine uğradığı takdirde bu zaruretler mevcut değildir. Millet ve Devlet bir müessese kurmuştur, ona bir vazife tahmil etmiştir, o vazifesini yapacaktır. İki şekil arasında şu fark var ki, müşteki sıfatıyla her türlü külfete katlanıp, yüzlerce defa mahkemeye gideceğine, savcının veya mahkemenin huzuruna ancak bir defa şahit olarak gidecektir. Şahadet öyle bir müessedir ki, bundan ne dâvacı, ne dâvalı, ne şahit hiçbir vatanş müstağni kalamaz. En şerefli, en asil ve afif ve mevki sahibi bir hanımefendi bile bir gün bir mahkeme huzuruna şahit olarak çıkabilir, bundan asla imtina edemez.

Buna böylece işaret ettikten sonra, daha evvel bâzı hükümler ısdar buyurdunuz. Buna ilâveten; sarkıntılık şikâyete bağlı değildir, ancak kendisine sarkıntılık edilen dâvasından feragattî halinde dâva düşer gibi bir kayıt koymak da mümkündür. (Gürültüler.) Muhterem arkadaşlarım ben bunu bir teklif olarak ileri sürmüyorum. Bir fikir olarak arz ediyorum, bu da düşünülebilir, olabilir diyorum, olabilir ama muhterem komisyon sözcüsü «Meclisten istikamet» almak diye bir noktaya temas buyurdular, birçok arkadaşlarımızın müzakere esnasında ileri sürdükleri fikirlere ilâve olarak bendeniz de, yanlış veya doğru, bâzı fikirler ileri sürdüm. Her halü kârda, maddeyi komisyonun tedvin ettiği şekilde kabul etmeyip, mahzurlu bulunduğunu işaret ettiğiniz hususları yeniden tezekkür etmek üzere maddenin komisyona verilmesini rica edeceğim. (Alkışlar).

REİS — Vacid Asena.

VACİD ASENA (Balıkesir) — Arkadaşlar, özür dilerim. İkinci defa huzurunuzu işgal ediyorum.

Sayın Celâl Yardımcı Beyefendi benim sözlerime tenkitkâr bir cevap verdiler. Ve dediler ki; zina fiili rızayı tarafeyn ile olur. Ancak sarkıntılık, söz atma fiilleri bir tarafın hareket ve taarruzu ile irtikâp edilir.

Arkadaşlar, şu ciheti belirtmek isterim ki, Ceza Kanunumuzda hakaret fiilleri, 10 günlük hastalığı mucip olmyan müessir fiiller, doğrudan doğruya mütearrızın hareketiyle tezahür eder. Hiçbir zaman bir kimse, bir kimseye gel bana hakaret et, beni döv demez. Kız bozma

fiili yalnız anatomik bir mâyubiyet vücuda getirmeyen teaddi aynı zamanda ahlâki bir tereddidi, iğfal, idlâl gibi mânevi unsurlar ile murtabittir.

Zina, karı koca gibi geçinmek fiillerinin cemiyet bünyesinde husule getirdiği tahribat, ahlak mevzularına en geniş mahiyette ve menfi olarak sirayet eder. Hukuku âmme dâvası yoluna gidilmesi birçok ihtilâl husule getirecektir. Bu hususları belirtmek için huzurunuzda tekrar çıkmış bulunuyorum.

FAİK AHMED BARUTÇU (Trabzon) — Söz istiyorum.

REİS — Usul hakkında mı konuşacaksınız? Değilse sıraya koyacağım.

FAİK AHMED BARUTÇU (Trabzon) — Sıram gelince konuşurum.

REİS — Rükneddin Nasuhioğlu.

RÜKNEDDİN NESUHİOĞLU (Edirne) — Celâl Yardımcı arkadaşımız izahat verdi.

REİS — Kâmil Boran (Vazgeçti sesleri) Nail Geveci (Vazgeçti sesleri), Talât Vasfi ÖZTALÂT VASFI ÖZ (Ankara) — Ben söz almadım.

REİS — Ahmet Gürkan (Vazgeçti sesleri) Mazhar Özsoy.

MAZHAR ÖZSOY (Marş) — Arkadaşlar, benim kendi kanaatime göre Sayın Celâl Yardımcı arkadaşımız şikâyete bağlı suçlarla, yani şahsi dâva yoluyla takip edilecek suçlarla re'sen takip edilecek suçları birbirine karıştırdılar zannediyorum. (Hayır sesleri, gürültüler).

Müsaade buyurun. Şimdi zina suçları şikâyete bağlı suçlardır.

AHMET GÜRKAN (Tokad) — Aleni olursa..

MAZHAR ÖZSOY (Devamla) — Zina suçları, şikâyete bağlı suçlardan olduğu için her hangi birisi gelip de zina dâvası açtıktan sonra şikâyetli hakkında müddeiumumi re'sen takibat yapar. Bu suç da arzettiğim gibi şikâyete bağlı suçlardandır, ve delilini şikâyetçi toplamaya mecburdur, eğer cürmü meşhud yapılırsa müddeiumumi re'sen takibat yapar.

Esas meselede, esbabı mucibe olarak, Cumhuriyet Müddeiumumiliği vasıtasıyla takip edilmesini isteyenler neyi ileri sürüyorlar? Diyorlar ki, mağdur karakola gitmekte çekiniyor. Maheubiyetinden gitmiyor. Şeref ve haysiyetiyile mütenasip olmyan bu işin şüyuundan kor-

kuyor. Esbabı mucibe budur. Esbabı mucibe bu olduktan sonra bu esbabı mucibeyi ileri süren ve bu tadili teklif eden arkadaşlar öyle bir tezada düşüyorlar ki, mağdurun irade ve ihtiyarından ayrı olarak, yani irade ve ihtiyarı nazarı itibara alınmıyarak tamamen işi polise, zabıtaya, Jandarmaya teslim ediyor. Şimdi polisin eline teslim edince ne oluyor? Buna birisi söz atıyor, dâva etmiyorum. (Gülüşmeler) Dâva etmediğim gibi ne oluyor? Ben dâvacı değilim, polis dâvacı. Ben gidiyorum mahkemeye, bana söz atılmadı diyor. Ne oluyor? Dâva netice itibariyle düşüyor, hiç oluyor. Bu hal bilhassa köylerde vukubulmaktadır. Birçok vatandaşlar, çoluk çocuk hadi karakola diye silâhlı jandarmalar ta uzak-taki kaza merkezine gidecekler. Fakat ortada dâvacı yok. Bunların bir kısmı şahit, birine söz atılmış, hadi karakola. Biçare o mağdurlar jandarmanın polisin elinde sürünüp duracaklar. Binaenaleyh bunların her ikisi de şahsi şikâyete bağlı suçlardır. Her kes kendi mukadderatını kendisi tâyin etsin, Polis veya jandarma tâyin etmesin.

REİS — Nusret Kirişcioğlu. (Vazgeçti sesleri)

REİS — Faik Ahmed Barutçu.

FAİK AHMED BARUTÇU (Trabzon) —

Muhterem arkadaşlar, Celâl Yardımcı arkadaşımızın dikkate şayan mütalâalarından sonra komisyonun hakikaten bu maddeyi komisyona istemesi lâzımdır. (Tamam sesleri) Çünkü Celâl Yardımcı arkadaşımız Hükümetin bir uzvudur. (Soldan gürültüler) Müsaade buyurun efedim. (Soldan devam sesleri) İceranın bir uzvu şahsi mütalâasını beyan edebilir. Ama mebus sıfatı ile konuşuyorum diye icra sıfatından ecerrüt etmesine hukukan imkân yoktur. Anayasanın hükümleri sarihtir. İcra vazifesi kimler tarafından ne suretle deruhde edileceği muayyendir. Şahsi mütalâa olur, bir bakan sıfatıyla şahsi mütalâam budur denebilir. Yoksa bakan ben sıfatı icraiyemden tecerrüt ediyorum diyemez. İcra sıfatından tecerrüt etmenin şekli muayyendir. Anayasanın çerçevesi içinde halledilmek lâzımgelen bir meseledir. Neden böyle ehemmiyetle aldım? Şunun için ehemmiyetle aldım ki, Hükümetin içinde bulunan bir arkadaşımız dahî meseleye bir önem atfetmektedir. Komisyon, lâzımgelir ki, bu meseleyi ele alsın, Hükümeti de çağırarak, işi etrafla bir surette mütalâa etsin. Bu kanunda mı derpiş etmek lâzım, başka kanunda mı derpiş

etmek lâzım? Bu önemli meseleye mâkul olan istikameti ve muktezayı beraberce tâyin etsinler.

Ben rica ediyorum komisyondan, bu vaziyette behemehâl bu maddeyi geri alsınlar.

REİS — Celâl Yardımcı.

CELÂL YARDIMCI (Ağrı) — Efendim, muhterem Faik Ahmed Barutçu arkadaşımızla, aşağı yukarı üç senedir karşı karşıya bulunuyoruz. Özür dilerim, temeddühdan kaçırım, huzurunuzda bundan hazer ederim. Ama Faik Ahmed Barutçu bey, Celâl Yardımcı ne üzerinde konuşursa konuşsun konuşmasını bilen bir adamdır. Ben Hürmet olarak, nerede, ne şekilde konuşacağımı, salâhiyet ve hudutlarımı bilen bir insan olduğum gibi, Mebus olarak da, nerede ve ne zaman konuşacağımı bilirim. Burada falan arkadaş, falan kanunun falan maddesinin tefsirini istedi, o vakit o madde hakkında Hükümet olarak başka, Mebus olarak fikrimi belirtmek başka bir meseledir. Bu teklif Hükümetten gelen bir teklif olsa idi, Hükümetin getirdiği teklif dairesinde, vâzülümza bir Hükümet âzası olarak ne yolda yürümek lâzımgeldiğini bilir dim. Burada Mebus arkadaşların getirdiği teklif üzerinde, hem hükümet olarak ve hem de bir Mebus olarak noktai nazarlarımızı bildirmek mümkündür. Şimdi huzurunuzda ben çıkıp da Mebus olarak konuşacağım dedikten sonra, hayır ille, Celâl Yardımcı Hükümet olarak konuşuyor diye bir mâna çıkarmasının yeri yoktur. Bendeniz yalnız bir Mebus arkadaş olarak, arkadaşların noktai nazarlarına, fikirlerine âcizane eski bir hukukçu olarak bâzı noktalara, hattâ ilâve ettim, belki yanlış belki doğru, bâzı fikirler ilâve ettim. Bana ait olmayan fiil ve hareketleri Faik Ahmed Barutçu arkadaşımızın başka şekilde bana mal etmemesini rica ederim.

REİS — Faik Ahmed Barutçu.

FAİK AHMED BARUTÇU (Trabzon) —

Efendim, ben arkadaşımızın kendine mal etmediği fikirleri ona mal etmek istiyecek ve buna ihtiyaç hissedecek bir adam değilim. Yalnız yerinde bulmadığım bir mütalâasına parmak koydum.

Bir bakan şahsi mütalâasını denmeyen edebilir. Ama ben bakanlık sıfatından tecerrüt ederek mebus sıfatıyla konuşuyorum diyemez. (Ne mâni var sesleri, soldan). Vazifeler ve sıfatlar ne suretle taksim edilir, ne suretle âktisap olunur? Anayasa meselesidir bu.

B. M. Meclisinin şahsiyeti mânevîyesinde icra yetkisi mündemiçtir. Ama, Yüksek Meclis, ben bunu icra sıfatıyla yapıyorum demez. Büyük Millet Meclisinin Vazife ve Salâhiyeti Anayasaca tâyin edilmiştir. Onun dışına çıkmaz.

Arkadaşım icra sıfatını haizdir. Ben burada mebus sıfatıyla konuşuyorum. ve sonra bakan sıfatıyla diyemez.

DEVLET VEKİLİ CELÂL YARDIMCI (Ağrı) — Bir mebus sıfatıyla kanun teklif edemez miyim?

FAİK AHMED BARUTÇU (Devamla) — O ayrı bir iştir. Bugün Bakan iken, Hükümet dışında ondan ayrı olarak mebus sıfatı ile teklif yaparım demek garip olur. Bu meselede kaldı ki, Hükümet namına Adalet Bakanı bu tasarı ile mutabıkız demıştır, teklif sahibi arkadaşlarımızın fikirlerine iştirak ediyoruz demıştır.

Şimdi bir bakan çıksın, şahsi fikrim olarak değil, bakan olarak değil, mebus sıfatıyla konuşuyorum demesi uygun olmaz. Kaldı ki, benim nazarımda bir icranın uzvu sıfatıyla mütalâaları mühimdir. Komisyonun bu meseleyi komisyona isteyip Hükümetle karşılıklı görüşüp buna bir muktaza tâyin etmesi lâzımdır. Öteki meseleyi Anayasa Komisyonunda kendisiyle her zaman konuşabiliriz.

ADALET KO. SÖZCÜSÜ SEMİ ERGİN (Manisa) — Muhterem arkadaşlar, Adalet Komisyonu olarak arkadaşların teklifini müzakere ederken başından sonuna kadar Hükümetin salâhiyetli mümessili komisyonda hazır bulunmuş ve fikirlerini beyan etmiş durumdadır. Yine Sayın Barutçu'nun izah ettiği gibi, Muhterem Adliye Vekili arkadaşımız kanunun müzakeresine başlandığı gün komisyonla mutabık olduğunu ve milletvekilleri tarafından verilmiş bulunan kanun tekliflerinin komisyon tarafından hazırlanan şeklinde beraber olduklarını bildirmiş bulunmaktadır. Durum bu şekilde olunca buradaki münakaşaların şu madde üzerinde türlü safhalar arzemesi karşısında biraz evvel Celâl Yardımcı'nın bu konuşmaları telhis ederek ekseriyetin ne tarafa yöneleceği yolunda bir tahminde bulunması komisyon olarak bizleri müşkül duruma sokmuştur. Biz yüksek heyetin vereceği direktifi komisyon olarak elbetteki komisyonumuz için esas alacağız. Ama bunu böyle işaret etmekle beraber

şimdi komisyon kâti fikrini izhar etmiş ve bunda da ısrar ettiğimizi arzetmiş idim. Yüksek heyetiniz bunun aksine bir karar verirse, buna da uyacak ve kendi metni üzerindeki ısrardan vazgecektir.

Şunu arz edeyim ki, arkadaşlar, bizim bugün elimizde bulunan teklifler arasında mevcut olan bir maddenin müzakere ve kabulü ile komisyon icbar edilmiş olacaktır. Komisyon İçtüzük hükümlerine göre tüzüğe aykırı bir iş yapmaya salâhiyeti yoktur.

Arzedilen ileri bir fikir olabilir ama 425 nci maddenin müzakeresine mâtuf bulunmaktadır. Yüksek heyetinize biz komisyon olarak fikirlerimizi naçizane arz ediyoruz efendim. (Reye reye sesleri)

REİS — Burhanettin Onat.

BURHANETTİN ONAT (Antalya) — Arkadaşlarım, bir çocuğun önüne yemek koyarsınız, yer. Doydu mu, doymadı mı diye tereddüde düştüğünüz zaman, bırakın yesin deriz. Yediği müddetçe doymamıştır. Fakat tabağın içindikileri oyuncak yapmaya, şuraya buraya sürmeye karkarsa doymuştur. O zaman tabağı önünden alırsınız. (Gülüşmeler)

Demin kifayeti müzakere aleyhinde bulundum. Birçok konuşmak isteyen arkadaşlar vardı. Mevzu ve madde üzerinde enine boyuna konuşuldu.

Şimdi, görüyorum ki maddeyi bir tarafa bırakıp, Vekil bu mevzu üzerinde konuşur mu konuşmaz mı diye münakaşa ediyoruz. Konuşması doğru olduğuna göre kifayeti müzakere takriri veriyorum. (Gülüşmeler, alkışlar)

REİS — Efendim, başka söz isteyen olmadığına göre bu madde hakkındaki takrirleri okutuyorum.

Riyasete

Şifahen arzettiğim sebeplerden dolayı işin komisyonea esash bir formüle konulması için komisyona tevdiini rica ederim.

Edirne Mebusu
R. Nasuhioğlu

Yüksek Başkanlığa

Şifahen arzettiğim sebeplerden dolayı Ceza Kanununun 421 nci maddesinin komisyona iadesini arz ve teklif ederim.

Antalya Mebusu
Burhanettin Onat

Y. Başkanlığa

Şifahen arzettiğim sebeplerle T. C. K. nun 425 nei maddeden 421 nei madde kaydının çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Mardin Mebusu
M. Kâmil Boran

Yüksek Başkanlığa

Şifahen arzettiğim sebeplere binaen Ceza Kanununun 421 nei maddesinin aşağıdaki şekilde tashihinin reye vaz'ını arz ederim.

Seyhan
Sinan Tekelioğlu

Madde 421 —

Kadınlara, kızlara ve genç erkeklere söz atanlar üç aydan bir seneye, sarkıntılık edenler 6 aydan iki seneye, bunları hususi bir mahalde fuhşa tahrik ve sevkedenler bir seneden beş seneye kadar hapsolünür.

Yüksek Reislığe

Kadın ve genç erkeklere söz atmak ve sarkıntılık suçları, takibi şikâyete tâbi suçlardır. Tabii ahvalde bu, doğrudur. Fakat bilhassa büyük şehirlerde, bâzı ahlâksız kimselerin kadınları ve kızları sırnaşreasına takibederek söz attıkları ve sarkıntılık ettikleri, mahecubiyetten dolayı mağdurların şikâyet edemedikleri ve bunu bilen mutecizlerin tecavüz ve cüretlerini artırdıkları, takibi şikâyete bağlı olduğundan polisin seyirci kaldığı ve bu da kanunu bilmiyen halk nazarında zabitanın veya Hükümetin bir aczi gibi görüldüğü her zaman duyduğumuz ve gazetelerde okuduğumuz hallerdendir.

Söz atmak ve sarkıntılık suçlarının, sırnaşreasına işlenmesi herkesin huzur ve emniyetini selbeder. Bu itibarla, yalnız mağdurlarına karşı değil, âmmeye karşı işlenmiş olan bir suç sayılmak icabeder.

Bu sebeplerle 421 nei maddeye aşağıdaki fıkranın ilâvesini arz ve teklif ederim:

Konya Mebusu
Abdürrahman Fahri Ağaoglu

Madde 421

Fıkra 2

Birinci fıkrada yazılı suçlar sırnaşmak suretiyle işlenirse verilecek hapis cezası iki mislidir. Ve ayrıca bir seneden eksik olmamak üzere sürgün cezası da hükmolünür ve takibat re'sen yapılır.

Yüksek Başkanlığa

Maddeye mağdurun ve velisinin muvafakati alınmak kaydıyla şikâyete tâbi olmaması esasını temin edecek bir fıkranın ilâvesini arz ve teklif ederiz.

Bingöl
Feridun Fikri Düşünsel
Kütahya
M. Alkin
Gaziantep
G. Kınoğlu

REİS — En aykırı teklif komisyona geri gönderilmesidir. Buna ait iki takrir vardır, Burhanettin Onat ve Rükneddin Nasuhioğlu'nun, okutuyorum.

(Antalya Mebusu Burhanettin Onat'ın takriri tekrar okundu.)

RÜKNEDDİN NASUHIOĞLU (Edirne) — İltihak ediyorum, takrire.

BURHANETTİN ONAT (Antalya) — Ben de Feridun Fikri Beyin takririne iştirak ediyorum.

(Feridun Fikri Düşünsel ve arkadaşlarının takriri bir daha okundu.)

REİS — Feridun Fikri Beyin takririnin nazarı dikkate alınmasını reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiş ve maddeyle beraber komisyona verilmiştir. Diğer takrirler de beraber komisyona verilmiştir.

418 nei madde komisyondan gelmiştir. Okunacaktır.

İZZET AKÇAL (Rize) — Alınan karar hakkında konuşacağım.

REİS — Buyurun.

İZZET AKÇAL (Rize) — Bu vesile ile komisyondan bilhassa rica ederim. Kanunun tanzim şeklini bozmasınlar. 425 nei maddenin tadilinin B. M. Meclisine ve komisyonlarına intikal edeceğini tahmin ediyorum. O zamana kadar maddeyi tutsunlar, ve bu tadili kabul ettikleri taktirde, 425 nei maddenin bünyesinde yapılmasını düşünsünler.

REİS — 418 nei maddeyi okuyoruz.

Madde 418. — Yukarıki maddelerde yazılı fiil ve hareketler mağdurun ölümünü mucip olursa faile idam cezası verilir.

Eğer bu fiil ve hareketler bir marazın sıratını veya mağdurun sıhhatine sair büyük bir nakîsa irasını veya mâlûliyet veya mâyubiyyetini müstelzim olursa cezanın yarısı ilâve edilerek hükmolünür.

REİS — Madde hakkında söz istiyen?

YEREDOĞ KIŞIOĞLU (Kocaeli) — Muhterem arkadaşlar; 418 nci maddeye idam, mutlak olarak konulmuş olduğuna göre, mahkemelerin, idam cezasını verirken umumiyetle gözetlikleri bütün ahkâmı burada da gözeticeklerine şüphe olmamak gerekir. Bu cihetin bu suretle tasrih edilmesi lâzımgeldiği kanaatiyle söz al-

mış ve şunu ifade etmiş bulunuyorum.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Çarşamba günü saat 15 te toplanmak üzere oturuma son veriyorum.

Kapanma saati : 18,25

5. — SORULAR VE CEVAPLAR

A — YAZILI SORU

1. — *Tekirdağ Mebusu Şevket Mocan'ın, Tekirdağ Vilâyeti ihtiyaçlarının gözden geçirilmesine, Mürefte elektrik tesisatı için satın alınan dizel motörünün mahalline ne suretle sevkedileceğine, Tekirdağ Tüberküloz Hastanesi inşaatının betonarme işlerine, Tekirdağ - Hayrabolu yolu inşaatına, köy içme suları için alınan su borularına ve 142 bin liralık munzam tahsisatın nereye sarfedildiğine dair sorusuna Bayındırlık Vekili Kemal Zeytinoglu'nun yazılı cevabı (6/1031)*

15. IV. 1953

T. B. M. M. Yüksek Katma

Aşağıdaki suallerimin Bayındırlık Vekâleti tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını rica ederim.

1. 13. IV. 1933 tarih ve 211 numaralı cevabınızın 6 nci bendinde tesbit edilen ihtirasatı şahsiyeye göre program harici muhassas tahsisatın kullanılması ve salâhiyetleri kötüye kullanma neticesi yolsuz kalan mürefteye üç aydır tesisatı ikmal edilmiş (mürefte) elektrik tesisatına satın alınan İstanbul'da hazır duran on tonluk dizel motörünün iskelesine yalnız bir buçuk ton vinçli vapurların gelmesinden karadan ise mühendisin ancak merkeple gidebilecek yolsuzluğundan motörü getirmek imkânı bulunamamıştır. Dünyanın hiçbir yerinde bu derece elîm bir suikasta tesadüf edilemez vazifelerini kötüye kullanan müsebbiplerin muhakemesini istemiyecek mi siniz?

2. 25. II. 1953 Meclis zaptındaki mâruzatımın noksan kısımlarını ikmal eden bu hâdise Tekirdağ ihtiyaçlarının gözden geçirilmesi zarure-

tini bir kere daha tesbit eder. Ne günü bu tetkiki kabul edeceksiniz? Motörün yerine sevkına çare var mıdır?

3. Tekirdağ Tüberküloz Hastanesi inşaatında betonarme kısmı binaya göre midir yoksa yüksek vâhidi fiatle al parayı alabildiğin kadar şeklinde bin bir direk sergisi gibi mi olmuştur?

4. Cevabınızın 5 nci maddesindeki Tekirdağ - Hayrabolu yolu inşaatında bugün sadece mevcut olan taş ihzaratı tediye miktarıyla mütenasip midir ve taş yol inşaatı kalitesine uygundur.

5. Cevabın 8 nci maddesinde köy içme sularında mütaahhide verilen ile vilâyetin yaptığı işlerde boruların gümrüksüz tedariki imkânından istifade edilmiyerek paranın kıymetlendirilmemesi en az beceriksizliğin ta kendisi değil midir?

Vilâyetim imkân olandan yarı varıya ziyan etmemiş midir?

6. Telgrafım üzerine verildiğini beyan ettiğiniz 142 bin lira munzam tahsisat, bu telgraf mealine nazaran neresi içindi? Nereye kullanılmıştır.

Tekirdağ Mebusu
Şevket Mocan

T. C.

Bayındırlık Vekâleti
Hususi Kalem
Sayı : 340

8.6.1953

B. M. Meclisi Reisliğine,
Ankara.

17.4.1953 gün ve 6-1031-5130/11306 sayılı

yazı karşılığıdır:

Tekirdağ Vilâyeti ihtiyaçlarının gözden geçirilmesine, Mürefte elektrik tesisatı için satın alınan dizel motörünün mahalline ne suretle sevkedileceğine, Tekirdağ Tüberkülos Hastanesi inşaatının betonarme işlerine, Tekirdağ - Hayrabolu yolu inşaatına, köy içme suları için alınan su borularına ve 142 bin liralık munzam tahsisatın nereye sarfedildiğine dair Tekirdağ Mebusu Şevket Moran tarafından verilen yazılı soru önergesine hazırlanan cevabın ilişik olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Bayındırlık Vekili
K. Zeytinoğlu

1952 malî yılı Bütçesinde, köylerde halkın yapacağı su işlerine yardım ödeneği bidayette 9,5 milyon lira iken bilâhara kabul edilen ek ödenekle bu miktar 20 milyon liraya ibalâğ edilmiş, bu sebeple ikinci kısım ödenek illere ancak Temmuz ayında gönderilebilmiştir.

Bütçeye konulan bu ödenek yardım mahiyetinde olduğundan köylü de bedenen çalışmakta ve bu sebeple programa alınan köylerden birçoklarının hendek hafriyatı ödenek gönderilmeden evvel yapılmış bulunmaktaydı.

Diğer taraftan boruların Gümrük Resminden muaf olarak satın alınabilmesi için doğrudan doğruya dış piyasadan temini icabetmekte bu takdirde ise boruların kısa zamanda tedarikine imkân hâsıl olmamaktadır. Aynı zamanda boru hendekleri bu müddet zarfında dolacağından köylü tarafından sarfedilen emeğin heder olacağı hususunun nazarı itibara alınması gerekmektedir.

Yukardaki hususlar da göz önünde tutularak, köylünün bir an evvel shhi bir içme suyuna kavuşması ve ele alınan mevzuların 1952 yılında ikmal edilmesi ile mütaakıp yıllarda diğer susuz köylerimizin su dâvasının halli cihetine gidilmesi uygun görülmüştür.

Netice olarak küçümsenmesine asla imkân olmayan 55 köyün su işinin ikmal ancak bu şekilde bir çalışma ile mümkün olabilmektedir.

Tekirdağ Vilâyetinde gerek Şarköy - Malkara ve gerekse Şarköy - Mürefte yollarına program gereğince ayrılan tahsisattan daimî encümen kararıyla bir miktarının ayrılarak il

ve köy yollarında geçiti inkişaat uğratan mütaaddit köprülerin yapımına sarfedildiği, ancak programda yapılan bu değişikliğin programın yüzde beşini geçmediği ve tamamen yapılması zaruri ve lüzumlu işlere tahsis edilmiş olduğu müfettiş raporunda açıklanmış bulunmaktadır.

İşin cüzüyetine ve zaruri ahvale dayanmasına rağmen Vekâletin muvafakati alınmadan programda tadilat yapmanın doğru olmadığı vilâyete hatırlatılmış ve vilâyetten alınan 3. IV.1953 gün ve 1009 sayılı cevap da; programın tanzimi esnasında melhuz olmanın, yıkılmış köprülerin yapılması medburiyeti karşısında böyle bir değişikliğe zaruret hâsıl olduğu, badema programda yapılacak değişikliklerde vekâletin muvafakati alınacağı bildirilmektedir.

1953 yılında Tekirdağ Vilâyeti programının tetkikinde Şarköy - Mürefte yolunun üçüncü sırada naazırı itibara alındığı görülmüş ve bu yolun ikmal için programa 75 000,— lira ödenek konularak tasdik edilmiş bulunmaktadır.

211 sayılı mektubumuzun beşinci maddesinde bildirilen; Tekirdağ - Hayrabolu yolu şose inşaatı için hazırlanan 210 595 liralık keşif % 7.88 tenzilâtle 194 000,— liraya ihale edilmiş olup müfettişin bu husustaki raporunda mahallen gezilerek yapılan taş ihzaratının görüldüğü ve ihzar edilen taşların sağlam ve makadam şose inşasına elverişli olduğu ve bu iş de şikâyeti mucip bir durum görülmediği tasrih edilmektedir.

1952 yılında il ve köy yollarına yardım olarak alınan ek ödenekten Tekirdağ Valiliğine umumi olarak 175 000,— lira ve Şarköy - Malkara yolu için tahsisen 100 000,— lira ve Malkara - İnceik - Tekirdağ yolu için de 50 000,— lira tefrik edilerek gönderilmişti.

Şarköy - Malkara yolu için gönderilmiş olan 100 000,— liraya mukabil hazırlanan 85 294,— liralık keşif 78 317,— liraya ihale edilmiş ve işlere devam edilmiştir.

Ayrıca aynı yolda birisi 4 791 ve diğeri 4 961 liralık iki emanet iş de yapılmıştır.

Mürefte'nin elektrik santral tesisatı Hatel sınav tesisleri T. A. Ş. ne İller Bankası tarafından ihale edilmiş olup mütaahhit şirketçe ha-

zırlanmış olan tatbikat plânları 4.VIII.1952 tarihinde tarafımızdan onanmıştır.

Motorun yerine sevki hususunda ne düşünüldüğünün ise mezkûr bankadan sorulması lâzımgelmektedir.

Tekirdağ Verem Pavyonu inşaatının betonarme kısmı, fennî esas ve icaplara tamamen

uygun olarak ve tasarrufa riayet edilerek en iktisadi şekilde yapılmıştır. Görülen direklerin konulması sebebi : Döşemelerin oturtulduğu eski kışla duvarlarının lüzumlu plâstr ve bağlantıları ve kâfi mukavemeti haiz bulunmaması ve inşaatın buna mukabil zelzele bölgesinde olmasıdır.

